

Rekenkamer Weert

Invoering van Centrum voor Jeugd en Gezin

20 maart 2012

Stand van zaken in de Gemeente Weert

Rapport Invoering van Centrum voor Jeugd en Gezin

20 maart 2012

Voorwoord

Voor u liggen de resultaten van het rekenkameronderzoek waarin de volgende vraag centraal staat:

"Ligt de CJG-vorming in de gemeenten Weert, Nederweert en Leudal op koers (zowel in tijd als in kwaliteit) en op welke wijze draagt het CJG als middel bij aan opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en kinderen van 0 tot 23 jaar en aan de coördinatie van zorg (één gezin, één plan)?"

De Rekenkamer Weert heeft besloten gezamenlijk met de Rekenkamer van Leudal en Rekenkamercommissie van Nederweert en in samenwerking met de Algemene Rekenkamer en ongeveer 30 andere lokale Rekenkamer(commissie)s dit onderzoek uit te voeren naar de vorming van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het onderzoek is gegund aan Prae Advies en onderzoek BV en uitgevoerd door de heer drs. Etienne Lemmens, dit alles in opdracht en onder begeleiding van de Rekenkamer Weert. Het onderzoek is gezamenlijk door Weert, Nederweert en Leudal betaald.

We hopen met dit onderzoek een bijdrage te leveren aan de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gemeentelijk beleid ten aanzien van opvoed- en opgroeiondersteuning.

Iedereen die heeft meegewerkt aan dit onderzoek willen we van harte bedanken.

Frits van Vugt,
voorzitter Rekenkamer Weert

Inhoud

1	Inleiding	1
	1.1 Achtergrond	1
	1.2 Aanleiding onderzoek	2
	1.3 Doel- en probleemstelling	4
	1.4 Leeswijzer	6
2	Jeugd en jeugdbeleid in de gemeente Weert	7
	2.1 Inleiding	7
	2.2 Jeugd in Weert	7
	2.3 Jeugdbeleid in Weert	9
	2.4 Samenvatting	12
3	Rol en functie van het CJG	13
	3.1 Inleiding	13
	3.2 Ambities van de gemeente met het CJG	13
	3.3 Gerealiseerd aanbod aan voorzieningen en activiteiten CJG	18
	3.4 Regierol gemeente	24
	3.5 Samenvatting	28
4	Financiering van het CJG	30
	4.1 Inleiding	30
	4.2 Inzet middelen	31
	4.3 Knel- en verbeterpunten inzake financiering	35
	4.4 Samenvatting	36
5	Samenwerking en prestaties	37
	5.1 Inleiding	37
	5.2 Samenwerking binnen het CJG	37
	5.3 Wat levert de samenwerking op	42
	5.4 Knel- en verbeterpunten inzake doelbereiking	49
	5.5 Samenvatting	50
6	Conclusies en aanbevelingen	51
	6.1 Beantwoording onderzoeksvragen	51
	6.2 Conclusies	57
	6.3 Aanbevelingen	59
7	Nawoord rekenkamer n.a.v. de bestuurlijke reactie van het college	61

Bijlage 1 Onderzoeksvragen	63
Bijlage 2 Verantwoordelijkheden en regie	65
Bijlage 3 Coördinatie van zorg	67
Bijlage 4 Begrippen en afkortingen	71
Bijlage 5 Normenkader	72
Bijlage 6 Uitgangspunten bij financiering en verantwoording	74
Bijlage 7 Gebruikte literatuur	76
Bijlage 8 Vergelijkingscijfers	77
Bijlage 9 reactie van het college van B & W d.d. 12 maart 2012 op het concept-rapport	79

1 Inleiding

1

1.1 Achtergrond

Dit onderzoeksrapport beschrijft de bevindingen die de Rekenkamer van de gemeente Weert (verder: rekenkamer) heeft gedaan bij de uitvoering van het onderzoek naar de invoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin Leudal, Nederweert en Weert. Het onderzoek is uitgevoerd in de maanden juni 2011 tot en met augustus 2011.

Alle gemeenten in Nederland moeten eind 2011 een CJG hebben. Een CJG is een netwerk waar laagdrempelig opvoed- en opgroei-ondersteuning wordt aangeboden aan ouders, kinderen, jongeren tot 23 jaar en professionals, met een fysieke plek in de wijk. Een CJG heeft als taak de bestaande opvoed- en opgroei-ondersteuning te verbinden, te verbeteren en te versterken (zie kader). De staatssecretaris van VWS wil met de ontwikkeling van het CJG bevorderen dat in het jeugdbeleid snel, goed en gecoördineerd advies en hulp op maat vanzelfsprekend zijn. Deze hoofddoelstelling wordt door de VNG onderschreven. De VNG verwoordt de hoofdfuncties van het CJG als een drieluik:¹

- inlooppunt voor informatie en advies aan kinderen, jongeren en hun ouders;
- dienst- en/of hulpverlening aan ouders en kinderen in het kader van jeugdgezondheidszorg en opvoed- en opgroei-ondersteuning;
- regie op de jeugdketen.

Kader. CJG Profiel

CJG Profiel (uit: Factsheet Ministerie voor Jeugd en Gezin, 2007)

- bundelt lokale functies en taken op gezondheid, opgroeien en opvoeden,
- is een fysiek en laagdrempelig inlooppunt,
- is in elke gemeente/wijk te vinden onder dezelfde naam,
- heeft een positieve uitstraling gericht op preventie en signalering
- biedt echt advies en lichte hulp,
- coördineert/schakelt met alle mogelijke voorzieningen op jeugdbeleid, gezondheidszorg en jeugdzorg,
- zou mogelijkwijs, indien nodig, bemoeizorg kunnen arrangeren,
- is van en voor een doelgroep van kinderen en jongeren van -9 maanden tot 23 jaar oud en hun ouders,
- is voor alle culturen even laagdrempelig,
- is tevens vraagbaak voor professionals,
- streeft naar uniforme signalering, en
- maakt gebruik van de Verwijsindex en het Elektronisch Kinddossier.

Het CJG als inlooppunt is in Weert op 13 januari 2010 geopend. Het is de bedoeling dat iedere gemeente uiteindelijk 1 inlooppunt zal kennen. Het CJG is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert.

In de volgende paragrafen licht de rekenkamer de aanleiding voor het onderzoek en de doel- en probleemstelling toe.

¹ Brief van de VNG aan haar leden d.d. 18 september 2008 (Kenmerk BAOZW/U200801450)

1.2 Aanleiding onderzoek

1.2.1 Maatschappelijke en financiële belang

Ieder kind moet de kans krijgen gezond en veilig op te groeien, zijn talenten te ontwikkelen en plezier te hebben en zich goed voor te bereiden op zijn toekomst, waarbij van jongeren een positieve bijdrage aan de maatschappij wordt verwacht. Het kabinet en gemeenten delen de opvatting dat de gemeenten een cruciale rol in het jeugdbeleid hebben.² In het Bestuursakkoord *Samen aan de slag*, dat het Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op 7 juni 2007 hebben gesloten, is afgesproken dat opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en kinderen van 0 tot 23 jaar vanzelfsprekend wordt, makkelijk te bereiken en voldoende voorhanden is. Het CJG is een middel om dit doel te bereiken. Zo kan worden voorkomen dat een kleine opvoedvraag verwordt tot een grote zorgvraag, waardoor een beroep op de geïndiceerde (duurdere) jeugdzorg noodzakelijk wordt.

De ambities die de minister voor Jeugd en Gezin uit het vorige kabinet met de inrichting van een CJG nastreeft zijn:

- laagdrempelig inlooppunt voor opvoed- en opgroeiondersteuning;
- vroegtijdig problemen signaleren, bereiken van risicogroepen;
- snel, goed en gecoördineerd advies en hulp bieden vanuit de invalshoek één gezin, één plan.

De ambities en doelstelling van de toenmalige minister zijn overgenomen door de huidige staatssecretaris van VWS.

Elke gemeente moet eind 2011 minimaal één laagdrempelig fysiek inlooppunt gerealiseerd hebben waar ouders en kinderen terecht kunnen met hun vragen. Gemeenten krijgen daarvoor in de jaren 2008-2011 een bijdrage van het Rijk. Deze bijdrage voor de invoering van een CJG wordt ter beschikking gesteld in de vorm van een Brede Doel Uitkering (BDU) Jeugd en Gezin, die een aantal geldstromen bundelt die eerder afzonderlijk aan gemeenten ter beschikking werden gesteld (zie hiervoor hoofdstuk 4). Voor de gemeente Weert bedroeg de BDU in 2008 € 667.880, oplopend tot € 1.010.017 in 2011.

1.2.2 Risico's voor de doeltreffendheid

Gemeenten bevinden zich in verschillende stadia van het CJG-ontwikkelingstraject. Onderzoeken in gemeenten waar al enige tijd een CJG functioneert laten zien dat de doeltreffendheid van het CJG wordt bedreigd door verschillende knelpunten van algemene aard.^{3 4 5}

² Programma voor Jeugd en Gezin 2007-2011 *Alle kansen voor alle kinderen*. Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 31 001, nr. 5.

³ *De CJG-vorming begin 2010; een doorkijk bij tien gemeenten*. Regioplan, april 2010.

⁴ Zie : *Digitaal geschakeld; inventarisatie van de informatievoorziening binnen de Centra voor Jeugd en gezin*. Alares, 2009.

- Er is onduidelijkheid over wat moet worden verstaan onder een CJG en wat/wie er wel/niet toe hoort.
- Institutionele barrières en financiële schotten doorbreken is moeilijk.
- Registratie van vraag/probleem, doorverwijzing en samenwerking vindt nog maar beperkt en voornamelijk op papier plaats.
- Niet alle professionals hebben adequate toegang tot hun dossiers (men werkt bijvoorbeeld met papieren dossiers of toegang tot digitale dossiers is geblokkeerd om veiligheids- of technische redenen).
- De puzzel om verschillende expertises en organisaties bij elkaar te brengen is door de verantwoordelijkheden van verschillende overheden extra gecompliceerd.
- In de praktijk blijken bestuurders, managers en professionals regelmatig onvoldoende van elkaar te weten wie wat doet, vanuit welke kaders en grenzen.
- Stapeling van oude en nieuwe structuren moet worden voorkomen: voortbouwen op bestaande structuren als deze goed lopen of voldoende mogelijkheden voor verbetering bieden; zo niet deze structuren beëindigen ('saneren').
- Voorwaarde voor goede samenwerking is functioneel vertrouwen op alle niveaus: vertrouwen op elkaars deskundigheid en weten dat bij overdracht actie zal plaatsvinden.

Naast deze knelpunten van algemene aard kunnen zich knelpunten en verbeterpunten voordoen die specifiek zijn voor de lokale situatie. Door deze vroegtijdig te signaleren en op te lossen wordt bevorderd dat het CJG spoedig de beoogde resultaten kan gaan opleveren.

1.2.3 Gezamenlijk onderzoek

De rekenkamer heeft dit onderzoek in samenwerking met de Algemene Rekenkamer en 40 andere lokale rekenkamer(commissie)s uitgevoerd. De invoering van CJG's is een thema waarvoor onderzoek op onderscheiden bestuurslagen meerwaarde oplevert ten opzichte van onderzoek binnen één bestuurslaag. Deze meerwaarde heeft zijn basis in het feit dat de lokale rekenkamer(commissie)s en de Algemene Rekenkamer bevoegdheden op verschillende terreinen hebben en gezamenlijk een completer en onderling afgestemd beeld kunnen samenstellen. De lokale rekenkamer(commissie) brengt met dit onderzoek de gemeenteraad op de hoogte van de stand van zaken rond het 'eigen' CJG; daarmee kan de gemeenteraad zo nodig tijdig bijsturen in de gewenste richting. Als zaken niet op gemeentelijk niveau opgelost kunnen worden, is de Algemene Rekenkamer de aangewezen instantie om de verantwoordelijke bewindspers(o)n(en) op haar/hun verantwoordelijkheid te wijzen.

⁵ Bijlage bij een brief van 19 mei 2010 van de minister voor jeugd en gezin over de voortgang van projecten *Samen werken voor de jeugd*. Dit onderzoek werd uitgevoerd bij de zeven grootste gemeenten, in het kader van het traject *Opvoeden in de Buurt*.

1.2.4 Aanpak

4

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van deskresearch en interviews.

Zie bijlage 7 voor een lijst van geraadpleegde documenten.

De voor dit rapport geïnterviewde personen zijn:

Dhr. Coolen, wethouder gemeente Weert

Mevr. Van Duuren, coördinator CJG

Mevr. Poell, beleidsmedewerker gemeente Weert

Mevr. Van Hevele, consulent CJG

Mevr. Martens, consulent CJG

Mevr. De Rechter, consulent CJG

Dhr. Duisters, medewerker CJG

1.3 Doel- en probleemstelling

Wat wil de rekenkamer met dit onderzoek bereiken?

De rekenkamer wil met dit onderzoek bijdragen aan de doeltreffendheid van het lokale jeugdbeleid. In de eerste plaats kan met dit onderzoek de Gemeenteraad zich een oordeel vormen of het CJG⁶ voldoet aan landelijke én gemeentelijke beleidsambities en aan wet- en regelgeving. In de tweede plaats verwacht de rekenkamer verbeteringsuggesties voor de effectiviteit van het CJG te kunnen aandragen.

De probleemstelling luidt:

Ligt de CJG-vorming in de gemeente Weert op koers (zowel in tijd als in kwaliteit) en draagt het CJG als middel bij aan de opvoed- en opgroeiondersteuning voor ouders en kinderen van 0 tot 23 jaar en aan de coördinatie van zorg (één gezin, één plan)?

De onderzoeksvragen en normen voor het onderzoek van de rekenkamer zijn opgenomen in de bijlagen.

Het onderzoek betreft de zorg voor jeugd die onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid valt. De provinciale jeugdzorg blijft buiten de scope van het onderzoek. De zorg voor jeugd die onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid valt kan ruim gedefinieerd worden. Het kan hierbij ook gaan over schuldhelpverlening, Wmo en onderwijs.

In dit onderzoek rekenen we tot het CJG: het basismodel Centrum voor Jeugd en Gezin (zie hieronder), inclusief de schakels die daarin vertegenwoordigd zijn. Daarmee is dus de samenwerking met Bureau Jeugdzorg en met het onderwijs (via Zorg- en Adviesteams) betrokken.

⁶ Waar gesproken wordt over het CJG bedoelt de rekenkamer niet alleen het CJG als zijnde een gebouw/inlooppunt, maar ook het virtuele CJG en alle professionals die werken aan of in het CJG of op andere locaties. 'Het CJG' kan ook meer dan één vestiging of locatie betreffen.

In afwachting van wetgeving heeft de toenmalige minister voor Jeugd en Gezin in overleg met onder andere de VNG een Basismodel CJG¹ geformuleerd. Dit Basismodel geeft de functies die een CJG minimaal moet bieden:

- de jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus en Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD));
- de vijf preventieve Wmo-taken¹ op het terrein van opvoed- en opgroeiondersteuning:
 - informatie en advies geven
 - (vroeg)signaleren van problemen
 - mensen verwijzen naar het lokale en regionale hulpaanbod
 - licht pedagogische hulp bieden
 - de zorg voor jongeren en gezinnen coördineren;
- een schakel met Bureau Jeugdzorg;
- een schakel met onderwijs, vaak via de Zorg- en Adviesteams (ZAT's).

1.4 Leeswijzer

In deze Nota geeft de rekenkamer haar bevindingen met betrekking tot de vier onderzoeksvragen van dit onderzoek weer.

In hoofdstuk 2 geeft de rekenkamer de jeugdproblematiek in de gemeente Weertweer, waar het CJG een antwoord op moet geven. Dat gebeurt aan de hand van de eerste inventariserende onderzoeksvragen: Hoe is het gesteld met de jeugd in de gemeente en welke doelstellingen en prioriteiten heeft de gemeente in het jeugdbeleid?

Hoofdstuk 3 bevat de bevindingen van de rekenkamer met betrekking tot de tweede onderzoeksvraag: wat moet een CJG opleveren en wat gaat de gemeente daarvoor doen? Deze onderzoeksvraag resulteert in bevindingen over: (1) de kwaliteit van de beleidsvoorbereiding CJG, (2) het voldoen aan de eisen uit het basismodel CJG en (3) de invulling van de regierol door de gemeente.

De derde onderzoeksvraag - wat kost een CJG en hoe is de financiering geregeld? - beantwoordt de rekenkamer in hoofdstuk 4. Dit hoofdstuk resulteert in uitspraken over (1) de ordelijke en controleerbare besteding van de Brede Doeluitkering, en (2) de mate waarin de gemeente gevolg heeft gegeven aan de oproep om ook zelf te investeren in het CJG en de lokale jeugdketen.

De vierde onderzoeksvraag - wie werken samen in het CJG en wat levert deze samenwerking op? - komt aan de orde in hoofdstuk 5.

Per hoofdstuk komen- waar dat aan de orde is - knel- en verbeterpunten rond de vorming en het functioneren van het CJG aan de orde. In bijlage 4 is een verklarende lijst van gebruikte begrippen en afkortingen opgenomen.

2 Jeugd en jeugdbeleid in de gemeente Weert

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk inventariseert de rekenkamer de jeugdproblematiek in Weert en gaat zij na welke ambities de gemeente heeft in het door haar gevoerde jeugdbeleid (onderzoeksvraag 1). Daarmee geeft dit hoofdstuk een schets van het maatschappelijk probleem, waarop het CJG – als één van de instrumenten in het jeugdbeleid – antwoord moet geven.

2.2 Jeugd in Weert

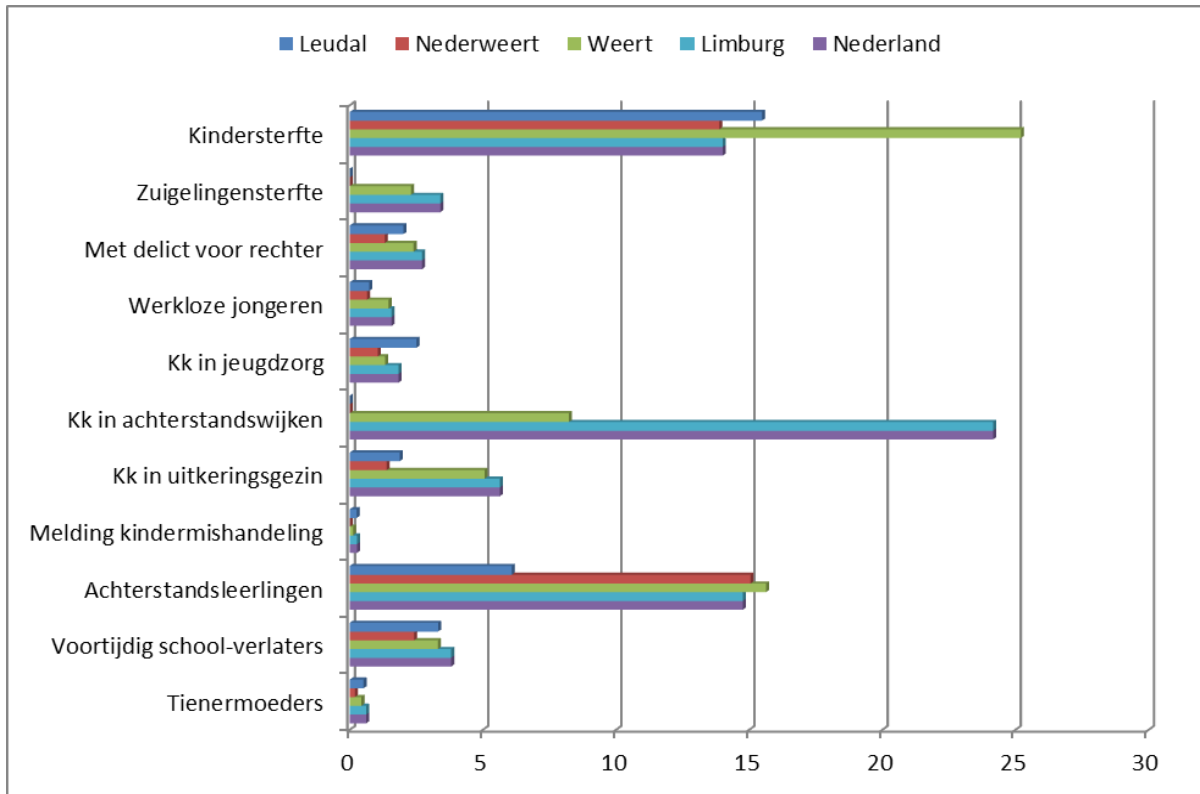
In de gezamenlijke deelnota WMO jeugd van de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert wordt geconstateerd dat er binnen de drie gemeenten geen extreme problemen spelen op het gebied van de jeugd (deelnota, p. 2). Dat wordt gestaafd door de gegevens van de database Kinderen in Tel van het Verwey-Jonker Instituut, waarvan de meest recente in 2010 is gepubliceerd, met gegevens uit 2008. Zie hiervoor Figuur 1.

Op basis van de gegevens uit Kinderen in tel (2010) kan geconstateerd worden dat van de drie in het CJG samenwerkende gemeenten Weert het meest heeft van wat men een grotestadsproblematiek zou kunnen noemen, zoals relatief veel werkloze jongeren, veel kinderen in achterstandswijken en in een uitkeringsgezin. Relatief veel ten opzichte van Leudal en Nederweert.

Overigens, met de gegevens van Kinderen in Tel dient de nodige voorzichtigheid betracht te worden. De gegevens zijn gedateerd, namelijk 2008. En een ander punt is dat de context ontbreekt. Zo heeft bijvoorbeeld de gemeente Weert een relatief hoge kindersterfte, en dat is vanwege de aanwezigheid van een ziekenhuis.

Op de site van de provincie Limburg is de provinciale jeugdmonitor te vinden. De gegevens zijn deels ontleend aan de recentste uitgave van Kinderen in Tel, deels aan gegevens van het CBS en deels ontleend aan gegevens van Bureau Jeugdzorg. De gegevens van Bureau Jeugdzorg gelden voor de gehele provincie, en zijn helaas niet uitgesplitst naar gemeente.

Figuur 1. Kinderen in tel (Verwey-Jonker Instituut 2010).

Legenda bij figuur 1:
 Kindersterfte (per 100.000 kinderen van 1-15)
 Zuigelingensterfte (per 1000 levendgeboren kinderen van 0-1)
 Met delict voor rechter (per 100 12-21-jarigen)
 Werkloze jongeren (per 100 16-22-jarigen)
 Kinderen in Jeugdzorg (per 100 0-17- jarigen)
 Kinderen in achterstandswijken (per 100 0-17-jarigen)
 Kinderen in uitkeringsgezin (per 100 0-17-jarigen)
 Melding kindermishandeling (per 100 0-17-jarigen)
 Achterstandsleerlingen (per 100 leerlingen in VO en MBO)
 Voortijdig schoolverlaters (per 100 4-12-jarigen)
 Tienermoeders (per 100 15-19-jarige meisjes)

Bron : Kinderen in Tel, (Verwey-Jonker Instituut) 2010.

De gehele provincie Limburg kent vanaf 2007 een krimpende bevolking. De komende jaren zal een sterke vergrijzing en ontgroening optreden, ook in Midden-Limburg. In 2040 zal het aantal jongeren gehalveerd zijn ten opzichte van 1970 en het aantal ouderen bijna verviervoudigd. In de onderstaande Tabel 1 zien we de ontwikkelingen van de leeftijdsgroepen tot en met 22 jaar in de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert tot en met 2016.

Tabel 1. Prognose demografische ontwikkeling, inwoners en jeugdigen 0-23 jaar, Leudal, Nederweert en Weert, 2008, 2012, 2016.

Per 1 januari	Leudal			Nederweert			Weert		
	2008	2012	2016	2008	2012	2016	2008	2012	2016
Aantal inwoners	36.753	36.715	36.356	16.666	16.870	16.800	48.306	48.139	47.988
Aantal 0 t/m 3	1.328	1.258	1.216	608	591	573	1.888	1.790	1.741
Aantal 4 t/m 11	3.703	3.333	2.786	1.657	1.506	1.344	4.428	3.992	3.663
Aantal 12 t/m 18	3.403	3.330	3.348	1.566	1.529	1.442	4.078	4.063	3.854
Aantal 19 t/m 22	1.428	1.526	1.450	687	771	746	1.979	2.069	2.090
Aantal 0 t/m 22 als % van bevolk.	27%	26%	24%	27%	26%	24%	26%	25%	24%

Bron: provincie Limburg, Etil.

Deze demografische ontwikkeling zal op de lange termijn wellicht effect hebben op de aard en/of de kwantiteit van de vraag naar jeugdzorg. Wat dat betekent voor de korte termijn, is onbekend. Over het algemeen lijkt er geen directe relatie tussen bevolkingsontwikkeling en de vraag naar jeugdzorg. Dat wil zeggen dat als er minder jongeren zijn, niet automatisch betekent dat de behoefte aan jeugdzorg navenant zal dalen. Die relatie ligt complexer.

In 2008 hebben de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert een onderzoek laten uitvoeren naar de behoefte aan opvoedondersteuning bij ouders en jongeren (12-19 jaar). Daaruit kwam over de leefsituatie van jongeren onder andere naar voren dat een groot deel van de jongeren tevreden is over leefomgeving en aantal vrienden. 74,8% is lid van een vereniging, een kleine groep doet vrijwilligerswerk en de meerderheid heeft een baan.

Gelet op de cijfers van Kinderen in Tel spelen in vergelijking tot de omliggende gemeenten en de provincie Limburg er geen grote problemen in deze gemeenten met betrekking tot de jeugd.

2.3 Jeugdbeleid in Weert

De gemeente Weert heeft in 2008 het jeugdbeleid vastgelegd in de Deelnota WMO Jeugd, samen met de gemeenten Nederweert en Leudal. Er wordt op (sub)regionaal niveau samengewerkt, omdat de jeugd geen gemeentegrenzen kent en omdat de meeste instellingen die met de jeugd werken (sub)regionaal zijn georganiseerd (deelnota p. 2).

De doelgroepen waar het jeugdbeleid zich op richt zijn 0-18 jaar en 19-23 jaar. De nota is uitgewerkt op een zevental thema's op het gebied van het (preventieve) jeugdbeleid :

- Opvoedings- en opgroeiondersteuning
- Jeugd en veiligheid
- Vrijtijdsbesteding
- Wonen
- Voorschoolse voorzieningen, onderwijs en werk
- Participatie
- Gezondheidszorg

Het onderdeel 'Opvoedings- en Opgroeiondersteuning' heeft betrekking op de vorming van het CJG. Met betrekking tot de visie achter dit onderdeel van het jeugdbeleid sluiten de gemeenten aan bij het bestuursakkoord tussen Rijk, provincies en gemeenten van 2007 :

"Iedere jeugdige en jong volwassene moet de kans krijgen gezond en veilig op te groeien, zijn of haar talenten te ontwikkelen en plezier te hebben en zich goed voor te bereiden op zijn of haar toekomst, waarbij van jeugdige en jong volwassene een positieve bijdrage aan de maatschappij wordt verwacht". (deelnota, p. 3)

De gemeenten zien voor zichzelf een rol weggelegd in de uitvoerende taken van het jeugdbeleid, als regisseur en aanjager van ketensamenwerking. Daarmee sluiten de drie gemeenten aan bij het toenmalige kabinetsbeleid op lokale aanpak van preventie, namelijk signalering en aanpak van problemen in opvoed- en opgroeisituaties bij jeugdigen.

De gemeenten willen

"een aanbod van algemene voorzieningen waardoor jeugdigen en jong volwassenen in staat worden gesteld om zichzelf zo optimaal mogelijk te kunnen ontwikkelen en deel te nemen aan de samenleving." (deelnota, p. 3)

De gemeenten willen aansluiten bij de beleidsinitiatieven die er al zijn, en daar waar nodig de initiatieven uitbreiden om het gewenste effect te bereiken. Dit maatschappelijk effect is als volgt geformuleerd :

"Een zo groot mogelijk aantal jeugdigen en jong volwassenen groeit op zonder ernstige ontwikkelingsstagnaties of problemen zodat ze een volwaardige plek in de maatschappij kunnen innemen."

De doelen die de gemeenten met opvoedings- en opgroeiondersteuning nastreven liggen in het verlengde van de 5 taken binnen de WMO, namelijk informatie & advies, signaleren, toeleiding naar hulp, pedagogische hulp en coördinatie van zorg. Onder de coördinatie van zorg wordt verstaan het coördineren van vroegsignalen van jong volwassenen van -9 maanden tot 23 jaar en hun gezinnen, het (actief) volgen van (kwetsbare) jongeren en casemanagement (onder andere van multi-probleemgezinnen).⁷

⁷ Onder coördinatie van zorg kunnen verschillende zaken vallen, zoals de drie in de Deelnota WMO genoemde taken, vroegsignalering en actief volgen, casemanagement en

Specifiek willen de gemeenten het beoogde maatschappelijk effect nastreven door :

1. Een samenhangend pakket door te ontwikkelen op het vlak van de collectieve informatie- en adviesfunctie over opvoeden en opgroeien.
2. Uitbreiding en sterke positionering van de pedagogische hulp aan ouders, jeugdigen en jong volwassenen (kortdurend en licht).
3. Versterking van de afstemming en samenwerking daarop
4. Mogelijkheden uitbreiden voor 'outreaching' hulp voor zorgmijdende jonge volwassenen.
5. Overeenstemming en afstemming tussen zorgpartners over definities en taakverdeling van coördinatie van zorg en casemanagement. Implementatie van gemaakte afspraken.
6. Ontwikkelen van een CJG als laagdrempelige en herkenbare plek waar ouders en jeugdigen terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien.
7. Aanschaf van een risicosignaleringsstelsel als hulpmiddel bij een adequate signalering en coördinatie van zorg.
8. Samenwerking met provincie en/of bureau jeugdzorg op het snijvlak van lokaal en provinciaal beleid.

De uitwerking van het beleid vindt plaats in het Actieprogramma 2009-2010 Deelnota Wmo Jeugd. Inmiddels werken de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert met een nieuw Actieprogramma 2011-2012. Dat is op 31 augustus 2011 door het College vastgesteld. Het actieprogramma bevat hoofdlijnen en deze worden in de uitvoering nader uitgewerkt. De zeven thema's, zie p. 10, worden ingevuld, dat wil zeggen voorzien van activiteiten, wie verantwoordelijk is, de betrokken partijen, een planning en de middelen. Tevens worden de beoogde resultaten beschreven en hoe na afloop geëvalueerd wordt.

De activiteiten binnen Opvoedings- en opgroeiondersteuning, die betrekking hebben op het CJG, zijn de volgende :

- 1.1 Informatie en advies aan ouders en jongeren
- 1.2 Signalering
- 1.8 Ontwikkeling Centrum voor Jeugd en Gezin

De met de activiteiten beoogde resultaten zijn niet in alle gevallen SMART geformuleerd zeker niet daar waar het gaat om de gevolgen voor de jeugd zelf. Zo is als ambitie geformuleerd bij activiteit 1.1 dat ouders en jongeren doelgericht en proactief zijn geïnformeerd en zij laagdrempelig terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien. De formulering doet vermoeden dat het CJG alle ouders en jongeren bereikt, maar 100% bereik is niet realistisch.

casemanagement van multiprobleemgevallen. Deelnota, p. 6. In de regionale samenwerking op '1 gezin 1 plan' is coördinatie van zorg gedefinieerd als "procesaansturing van hulpverleningstrajecten bij multiprobleemgezinnen." In deze (nieuwere) definitie valt het casemanagement an sich niet onder coördinatie van zorg, wel het actief volgen en procescoördinatie op de sluitende aanpak.

De evaluatie op de activiteiten 1.1, 1.2 en 1.8 zijn belegd bij de jaarlijkse evaluatie van het CJG. Bij 1.2 verloopt de evaluatie ook via de methodiek 'Samen Starten' vanuit ketenpartners, met een verantwoording aan gemeenten en provincie. Het Actieprogramma zelf wordt tweejaarlijks geëvalueerd en de evaluatie van het programma over 2009-2010 is op 31 augustus 2011 vastgesteld. Wat opvalt in deze evaluatie is dat vooral de activiteiten en de structuur zijn beschreven. Het resultaat daarvan voor de doelgroep(en) is er niet (goed), hooguit partieel, uit te herleiden.

12

2.4 Samenvatting

In dit hoofdstuk inventariseerde de rekenkamer de jeugdproblematiek in de gemeente Weert en ging zij na welke ambities de gemeente heeft in het door haar gevoerde jeugdbeleid. De gemeente Weert kent in relatie tot de omringende gemeenten en de provincie Limburg geen specifieke jeugdproblematiek waarop het (preventieve) jeugdbeleid op in zou moeten 'zoomen'. De gemeente sluit met de deelnota WMO Jeugd aan bij de landelijke, in het Bestuursakkoord van 2007 geformuleerde, ambities. Dat betekent dat de activiteiten gericht worden op versterking van de informatie- en adviesfunctie, de pedagogische hulp, versterking en afstemming van de zorg en de coördinatie.

De gemeente ziet voor zichzelf een rol als regisseur en aanjager van de ketensamenwerking in de jeugdzorg. Daarbij formuleert de gemeente met betrekking tot de opvoedings- en opgroeiondersteuning het streven dat een zo groot mogelijk deel van de jeugd en jongeren zonder problemen opgroeit en volwaardig kan participeren aan de samenleving.

Daartoe behoort de ontwikkeling van een Centrum voor Jeugd en Gezin, als laagdrempelige en herkenbaar plek waar ouders, jeugdigen en professionals terecht kunnen voor hun opvoedkundige vragen. Tevens moet het CJG de verbindende regievoerende schakel vormen binnen de zorgstructuur van de jeugd.

De beoogde resultaten op de activiteiten in het Activiteitenplan 2009-2010 zijn wel geformuleerd maar niet in alle gevallen SMART neergezet, zeker niet daar waar het gaat om de gevolgen voor de jeugd zelf. De behaalde resultaten bij de doelgroep worden niet goed duidelijk uit de evaluatie

3 Rol en functie van het CJG

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaat de rekenkamer na welk aanbod aan voorzieningen en activiteiten gerealiseerd worden met het CJG en op welke wijze de gemeente Weert de regie op de organisatie van het CJG vorm geeft. Hiermee wordt antwoord gegeven op de tweede onderzoeksvraag.

In §3.2 brengt de rekenkamer in beeld wat de gemeente Weert met het CJG beoogt (ambities), hoe deze ambities passen binnen het bredere jeugdbeleid van de gemeente en of deze ambities aansluiten bij het Beleidsprogramma *Alle kansen voor kinderen* en bij de (voorgestane) wet- en regelgeving. Daarin zijn de volgende ambities voor het CJG geformuleerd: (1) laagdrempelig inlooppunt voor opvoed- en opgroei-ondersteuning, (2) vroegtijdig problemen signaleren, bereiken van risicogroepen, en (3) snel, goed en gecoördineerd advies en hulp bieden (één gezin, één plan). Tevens gaat de rekenkamer na of de ambities van de gemeente toetsbaar (SMART) zijn geformuleerd.

In §3.3 onderzoekt de rekenkamer of het (beoogde) aanbod aan voorzieningen en activiteiten van het CJG aansluit bij het Basismodel CJG (zie p. 5). In §3.4 beschrijft de rekenkamer de wijze waarop de gemeente invulling geeft aan haar regierol ten aanzien van zorgstructuur rondom de jeugd.

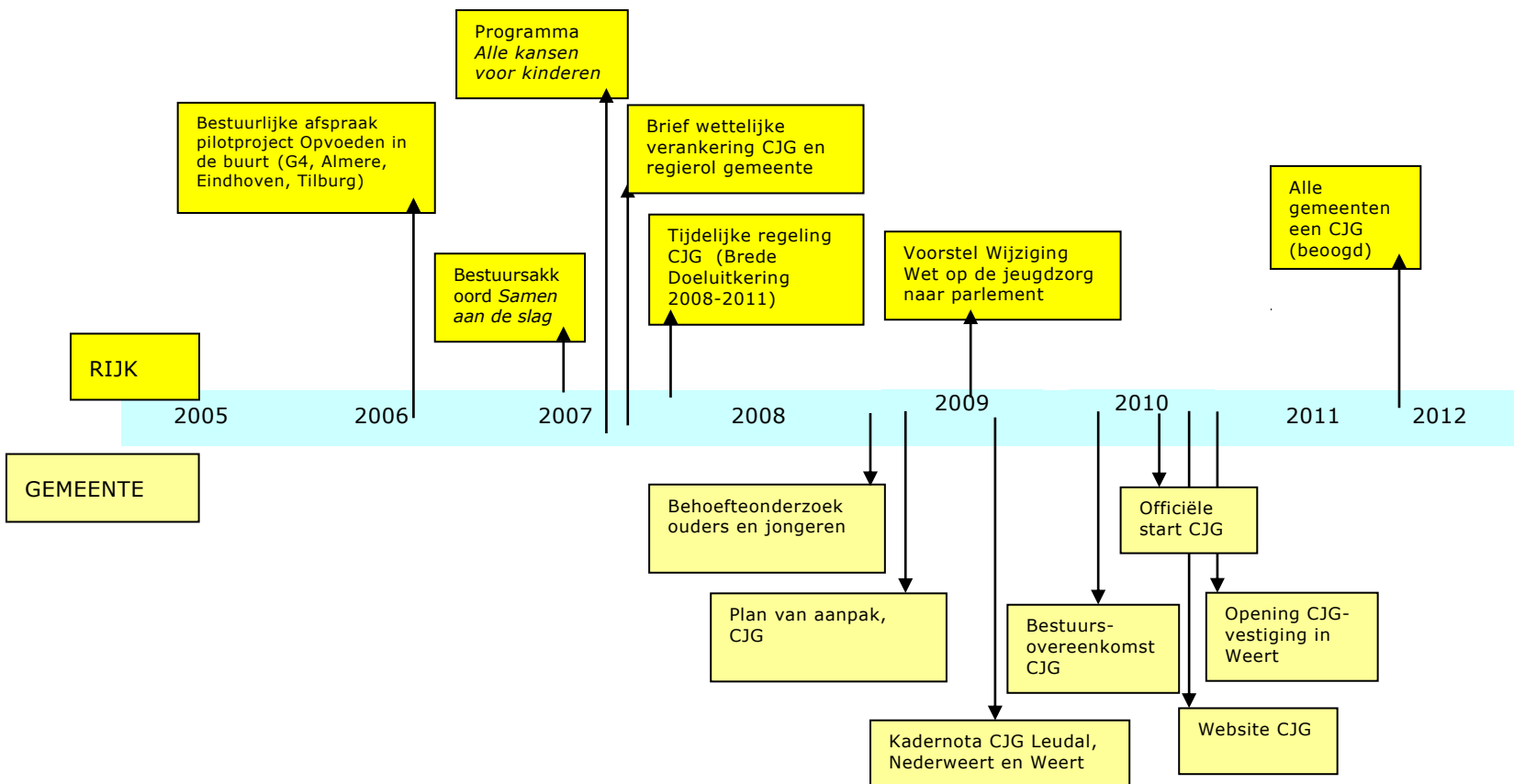
De bevindingen resulteren in §3.5 in een samenvatting met betrekking tot: (1) de kwaliteit van de beleidsvoorbereiding CJG, (2) het voldoen aan de eisen uit het Basismodel CJG en (3) de invulling van de regierol door de gemeente.

3.2 Ambities van de gemeente met het CJG

De gemeenten Leudal, Nederweert en Weert zijn in 2008 gestart met een oriëntatie op de ideeën van de toenmalige minister voor Jeugd en Gezin over de opzet en vorming van CJG's. Dit heeft geleid tot een plan van aanpak 'Centrum voor jeugd en gezin' van oktober 2008. Dit is in Weert vastgesteld door het College van B&W op 4 november 2008, in de gemeenteraad op 10 december 2008. Uiteindelijk in een bestuursovereenkomst in 2009 tussen de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert.

In Figuur 2 wordt de ontwikkeling van het gemeentelijk CJG-beleid in de tijd weergegeven, in relatie tot het rijksbeleid. Uit de figuur blijkt dat de gemeente de invoering van CJG's al relatief snel heeft opgepakt.

Figuur 2
Tijdsbalk ontwikkeling gemeentelijk CJG-beleid (in relatie tot rijksbeleid)

In oktober 2008 hebben de gemeenten de volgende ambitie uitgewerkt, neergelegd in een stuk getiteld 'Centrum voor jeugd en gezin, Leudal, Nederweert en Weert':

- het CJG is één subregionaal samenwerkingsverband voor westelijk Midden-Limburg
- Elke gemeente heeft een fysieke locatie waar (aanstaande ouders/jeugdigen met hun vragen naar toe kunnen. Bij voorkeur gekoppeld aan een natuurlijke omgeving waar ouders en jongeren toch al komen. Het CJG dient een eigen identiteit te ontwikkelen (zoals één huisstijl). Het CJG heeft een interactieve website. Voor jeugdigen worden outreachende vormen gezocht.
- Het CJG heeft een telefonische bereikbaarheid en een spreekuur.
- Het CJG werkt vraaggericht, signaalgericht en beperkt aanbodgericht.
- Het CJG beheert het risicosignaleringsstelsel, namelijk het borgen van samenwerkingsafspraken (toezien uitvoering van afspraken en het functioneren van de afspraken).

In hetzelfde stuk staan de taken van het CJG met betrekking tot de invulling van het CJG als netwerkorganisatie:

- Het CJG dient een spilfunctie te vervullen in de signaleringsstructuur zodat :
 - o er een totaal overzicht is;
 - o voorkomen wordt dat zorgsignalen over een kind of gezin op meerdere plekken besproken worden (tenzij hier een reden voor is);
 - o voorkomen dat gezinnen uit beeld raken of afhaken uit het begeleidingscircuit.

De wijze waarop dit wordt vormgegeven is nog niet uitgekristalliseerd. Er kan o.a. gedacht worden aan deelname van medewerkers van het CJG in de (bovenschoolse) ZAT's, zorgteams, netwerken en het voordeuroverleg. Ook het toekomstige risicosignaleringsstelsel is een belangrijk instrument voor het CJG. Van belang : bestaande voordeuren van instellingen blijven bestaan. Wel verwachten we een verschuiving van diensten (van instellingen naar het CJG) om een integraal aanbod te kunnen bieden vanuit het CJG.

- Het CJG zal een relatie leggen met scholen buiten de regio (Brabant, België en Midden-Limburg) waar jeugd uit Nederweert, Leudal en Weert onderwijs volgen. Primair doel is een adequate signalering stimuleren. Daar waar al een samenwerkingsstructuur gerealiseerd is wordt aansluiting gezocht (zoals St Jansberg en BJZ).
- Het CJG is medeverantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking van de netwerkstructuur. Hiervoor zal input worden geleverd aan de gemeenten die de regie voeren.
- Coördinatie van zorg : volgen van kinderen -9 maanden – 23 jaar en hun gezinnen.

Op welke wijze dat gerealiseerd zou worden, was in 2008 nog niet uitgekristalliseerd, zoals in het betreffende stuk werd gesteld. De gemeenten hebben in 2008 een onderzoek laten uitvoeren naar de behoefte van jongeren en ouders aan informatie en opvoedingsondersteuning en hoe zij deze aangeboden willen krijgen. Daarbij is nagegaan op welke vragen men antwoord zoekt en hoe en waar men deze antwoorden zoekt en vindt. 69% van de ouders geeft aan wel eens vragen te hebben over opvoeden en 13% heeft behoefte aan daadwerkelijke ondersteuning. Men weet niet goed waar men daarvoor terecht kan. Meestal zoekt men informeel hulp, daarna via internet, of via de professional (leerkracht, huisarts of consultatiebureau). Bijna de helft van jongeren heeft wel eens vragen over opgroeien en de meesten zoeken dat via informele kanalen.

De bijdrage van diverse instanties aan de opvoedingsondersteuning aan ouders is gemeten. Bij jongeren is de leefsituatie en het welbevinden nagegaan. Bij deze zogenoemde startfoto (of 0-meting) zijn geen demografische gegevens verzameld. Deze zijn wel in de deelnota Wmo jeugd 2009-2012 opgenomen. De onderzoekers zijn geen andere onderdelen tegen gekomen die tot een startfoto zouden kunnen horen, zoals :

- Aansluiting tussen preventie en geïndiceerde zorg
- Beschikbaarheid financiële middelen
- Behoeften en wensen van professionals

De doelgroepen die het CJG beoogt te bereiken zijn alle (aanstaande) ouders, jeugdigen (0-23 jaar) en professionals die vragen hebben over opvoeden en opgroeien. De groep -9 maanden tot 0 wordt meegenomen in de groep aanstaande ouders. In de deelnota Wmo jeugd worden de verzorgers in de doelgroepen expliciet meegenomen.

In het actieprogramma 2009-2010 zijn de geplande activiteiten met betrekking tot het preventieve stuk van de WMO opgenomen aan de hand van de 7 beleidsthema's uit de deelnota WMO Jeugd, zie p. 10). De nadere uitwerking in de uitvoering vindt met betrekking tot het CJG plaats door middel van de nota CJG, die de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert hebben opgesteld.

Ten aanzien van het CJG staat bij punt 1.1 'Informatie en advies aan ouders en jongeren' een inventarisatie van hoe, waarover en door wie informatie wordt verstrekt, informatiepakketten samenstellen (voor specifieke doelgroepen) en ontwikkeling subregionale website over opgroeien en opvoeden (gekoppeld aan CJG). Bij 1.2 'Signalering' staat dat het CJG de opdracht krijgt de zorgstructuur te evalueren en daarover advies uit te brengen. Bij 1.4 'Pedagogische hulp' de pedagogische hulp bundelen en laagdrempelig via het CJG aanbieden. Het CJG krijgt ook een taak bij 1.7 'Samenwerking gemeente en provincie' op raakvlak tussen provinciaal en gemeentelijk beleidskader. En tot slot uiteraard bij 1.8 de 'Ontwikkeling van het CJG':

- Een laagdrempelig servicepunt gericht op opvoeden en opgroeien waar alle ouders, jeugdigen en professionals terecht kunnen;
- Een netwerkorganisatie die de verbindende regievoerende schakel in de zorgstructuur rondom jeugd vormt.

Het CJG dient in deze opzet gericht te zijn op "efficiëntie, geen kind tussen wal en schip, trendsignalering en het volgen van gezinnen zonder dat informatie verloren gaat." Over de hoofdtaak van het CJG zegt de coördinator :

"Het actieprogramma met betrekking tot het preventieve stuk van de WMO is breder gericht dan alleen het CJG. De opdracht voor het CJG is het preventieve stuk van de Wmo uit te voeren, goed in beeld te komen bij de ouders en de jeugd en de professionals, dat ze het CJG kennen (PR) en dat ze goed worden geholpen. Dat het goed stroomt bij het CJG, dat men binnen de termijnen wordt geholpen."

Alle respondenten benadrukken dat het CJG een groeimodel is. Gaandeweg worden taken bij het CJG en de locaties uitgewerkt en gerealiseerd. Voor deze activiteiten zie paragraaf 3.3.3.

De rekenkamer constateert dat de ambities van de gemeente met het CJG in het verlengde liggen van hetgeen de gemeente wil bereiken met het jeugdbeleid. Met name op het vlak van de versterking van de informatie- en adviesfunctie voor (aanstaande) ouders, jeugdigen en professionals, de pedagogische hulp, de coördinatie van zorg en de regievoerende schakel in de zorgstructuur rond de jeugd.

De ambities van de gemeente met betrekking tot het CJG zijn niet altijd even toetsbaar geformuleerd. Niet met betrekking tot het tijdpad waarop de doelen gerealiseerd moeten zijn en niet met betrekking tot het doelbereik van de mate waarin de gemeente met het CJG de doelgroepen wil bereiken. De beleidsmedewerkers geven aan dat het CJG pas kort bestaat en dat het lastig is SMART ambities te formuleren. Zo ook volgens de wethouder van Weert :

"Het SMART maken van de ambities moet nog allemaal groeien. We zijn net begonnen. We kunnen nog niet alles SMART maken. Bovendien is dat voornamelijk bureaucratisch ingezet."

De rekenkamer heeft niet kunnen constateren dat in de beleidsvoorbereiding de beleidsambities zijn afgezet tegen de beschikbare tijd, mensen en middelen.

3.3 Gerealiseerd aanbod aan voorzieningen en activiteiten CJG

18

3.3.1 Locatie(s) CJG

Hoeveel CJG-locaties worden geopend en waar deze worden gevestigd bepaalt de gemeente zelf. Dit kan het consultatiebureau zijn, de school, de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), een buurthuis, een gezondheidscentrum etc. Virtuele (en telefonische) loketten zijn toegestaan, maar deze zijn aanvullend, en kunnen het fysieke inlooppunt als zodanig niet vervangen. Bereikbaarheid, toegankelijkheid, kwaliteit en cliënttevredenheid zijn indicatoren voor een succesvol inlooppunt (VNG, 2008).

De CJG-locatie in Weert is op 13 januari 2010 geopend. Deze bevindt zich op Vogelsbleek 10, 6001 BE Weert. In de zogenoemde zorgboulevard, waar diverse zorg- en welzijnsorganisaties zijn gevestigd. Dus dicht bij de samenwerkingspartners. De wethouder van Weert:

"Wij hebben het CJG gepositioneerd bij de zorgboulevard (thuiszorg, JGZ enz.), daar komen ouders met kinderen langs, laagdrempelig kunnen ze binnenlopen en hun vraag kwijt."

Een gelijksoortige keuze is in Leudal gemaakt. In Nederweert is het CJG in de bibliotheek gevestigd. De consultants geven aan dat, bijvoorbeeld wat betreft de hoeveelheid inloop, de diverse locaties vooralsnog geen aantoonbare verschillen opleveren.

De praktische invulling is voor het CJG in de drie gemeenten :

- 1 coördinator voor 28 uur in de week in dienst van de drie gemeenten;
- 2 consulenten van de jeugdgezondheidszorg (0-4 en 4-18) en 2 van het AMW, ieder 12 uur, totaal 48 uur;⁸
- 1 administratief ondersteuner 12 uur
- Het CJG is dagelijks van 8.00-18.00uur telefonisch bereikbaar, dit is haalbaar door de "inhuur" van een callcenter. Afspraken kunnen op alle dagen gemaakt worden en er zijn 8 dagdelen met inloopmogelijkheid (4 dagdelen in Weert, 3 dagdelen in Leudal, 1 dagdeel in Nederweert);

De openstellinguren zijn verdeeld over de gemeenten, naar rato van het aantal inwoners.

De locatie in Weert is volgens planning gerealiseerd. De fysieke locatie is ruim voor de deadline die door het Rijk is aangegeven gerealiseerd. De rekenkamer stelt vast dat de gemeente hierin – afgemeten aan het plan van aanpak – op koers ligt.

⁸ Voor de gemeente Weert/Nederweert is er een consulent uit het onderwijsveld aanwezig in het CJG.

3.3.2 Samenwerkingspartners: functies en taken binnen het CJG

20

Op de website staan de volgende partijen gemeld waar het CJG in Leudal, Nederweert en Weert samenwerkt:

- Algemeen Maatschappelijk Werk Midden - Limburg;
- Gemeentelijke gezondheidsdienst Limburg Noord;
- Jeugdgezondheidszorg 0 - 4;
- Stichting Punt Welzijn;
- Centroz, Samenwerkingsverbanden basisonderwijs en voortgezet onderwijs Weert/Nederweert
- Gemeenten Leudal / Nederweert / Weert.

De eerste drie organisaties, AMW Midden-Limburg, GGD Limburg Noord en JGZ 0-4, zijn de kernpartners en leveren consulenten die participeren in het CJG op alle drie de locaties. Dat gebeurt op basis van inhuurcontracten, zie hierna paragraaf 3.4.2 over afspraken met de samenwerkingspartners. De deelname van deze drie organisaties aan het CJG is geborgd door consulenten die in het CJG meedraaien. Stichting Punt Welzijn zit alleen in Weert en niet in de andere gemeenten. Punt Welzijn is geen kernpartner en levert dus geen medewerkers, maar neemt indien nodig deel aan het casusoverleg in het CJG.

Volgens de beleidsmedewerkers zijn

"De partners die voor het CJG de consulenten leveren [...] partners waar je vrijwillig terecht kunt, die onderdeel zijn van de "voorliggende" keten en die laagdrempelig zijn."

In het landelijke Basismodel CJG (zie kader op pagina 5) moet er sprake zijn van een schakel met Bureau Jeugdzorg (BJZ). BJZ maakt echter geen deel uit van de 'officiële' samenwerkingspartners van het CJG in Leudal, Nederweert en Weert. Bureau Jeugdzorg is bewust niet aangezocht als leverancier van consultant-uren. Daarvoor is gekozen om het CJG zo laagdrempelig mogelijk te laten zijn. De Bureaus Jeugdzorg hebben een wettelijke taak en kunnen vanuit die taak indien nodig gedwongen ingrijpen in gezinssituaties. Voor de kernpartners in de frontoffice is gekozen voor partijen die zelf ook vrijwillig te benaderen zijn. Via de backoffice is er wel een schakel met Bureau Jeugdzorg.

Er is contact met BJZ, eens in de 3 maanden op uitvoeringsniveau en in het OOGO op managementniveau. Indien het nodig wordt geacht schuift een medewerker van Bureau Jeugdzorg aan bij het casusoverleg. Dat is een overleg over een geanonimiseerde casus. Het CJG legt geen dossiers aan en bewaart geen gegevens, behalve die gegevens die nodig zijn voor de verantwoording naar de gemeente.

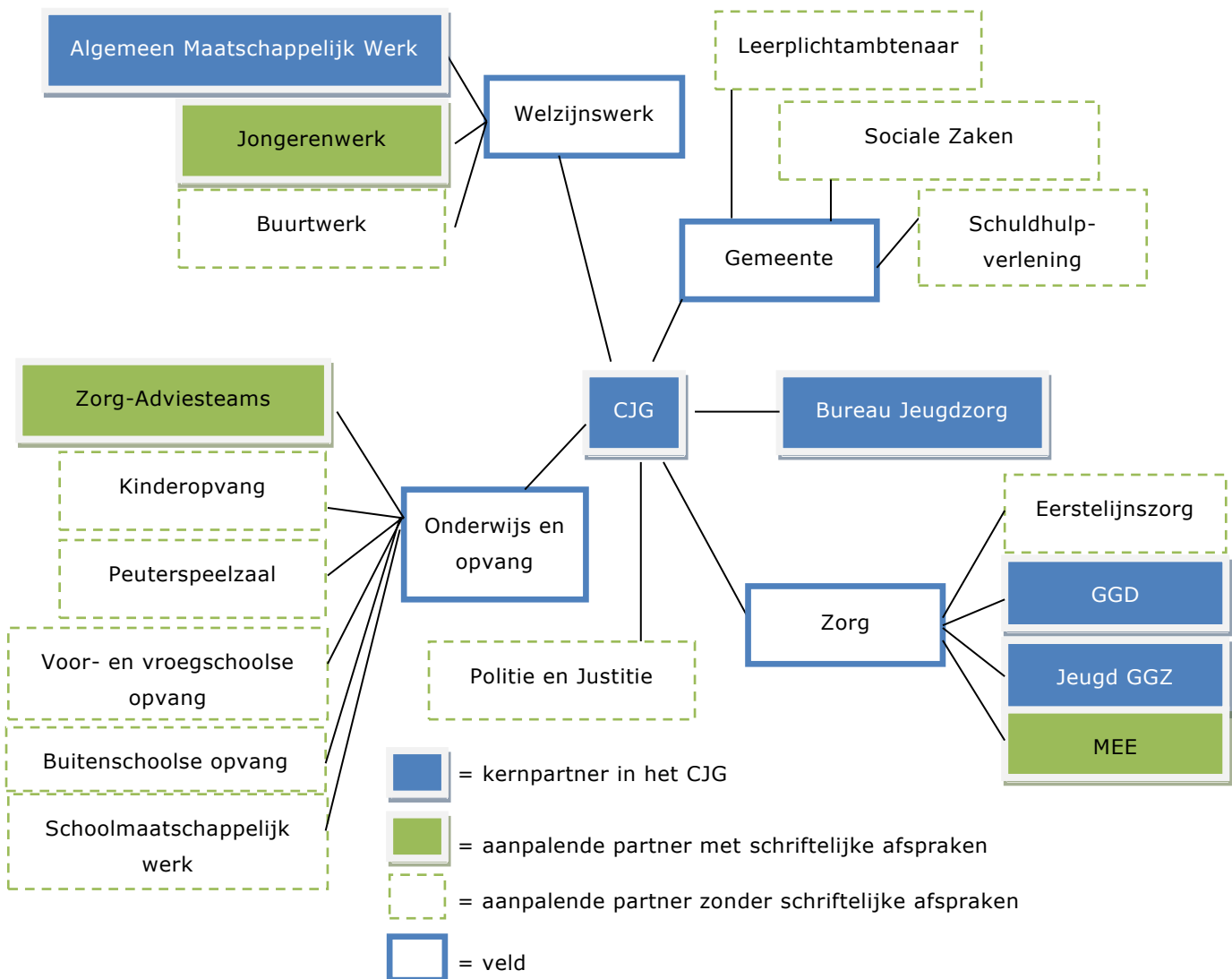
Het CJG neemt zelf niet deel aan de Zorg en Advies Teams (ZAT) van de drie gemeenten. In de rapportages van de gemeenten aan het Ministerie wordt soms wel gesproken over schriftelijke afspraken over samenwerking met het onderwijsveld, en soms niet. Zo meldt de gemeente Weert dat er in 2009 wel afspraken zijn met onderwijs inzake de ZAT's, maar Nederweert dat er geen afspraken zijn. Terwijl er een samenwerkingsverband van onderwijsinstellingen is in Weert en

Nederweert Centroz. In 2010 melden beide gemeenten dat er afspraken zijn gemaakt.

De respondenten (coördinator, consulenten en beleidsmedewerkers) geven aan dat een vertegenwoordiger van Centroz minimaal eens in de 2 weken deelneemt aan het casuoverleg binnen het CJG. De consulenten nemen via de moederorganisaties deel aan de Zorg en Advies Teams binnen de gemeente. Er is dus wel een schakel van het CJG met het onderwijs aanwezig.

In Figuur 4 zijn de (mogelijke) samenwerkingspartners van het CJG weergegeven. In de figuur is aangegeven of de afspraken schriftelijk zijn vastgelegd.

Figuur 4. Samenwerkingspartners en aanpalende functies in het CJG

Bron: Rekenkamer Weert.

Naast de samenwerkingspartners uit het basismodel is er contact met en wordt er samengewerkt met de welzijnsinstellingen MEE en het jongerenwerk. De coördinator van het CJG :

"We hebben wel een signaleringsrelatie met het jongerenwerk. Zo kregen we een melding over een aantal jongeren, dan melden we dat en vragen of ze een keer langs willen gaan. Als er dan iets aan de hand is, dan hebben zij wel weer contact met de veiligheidsketen."

De coördinator en de consultants geven aan dat op basis van behoefte met andere zorg-, welzijns- en school- en gemeentelijke organisaties (zoals schuldhulpverlening) samengewerkt kan worden. Dat wil zeggen dat deze instellingen voornamelijk probleemoplossend worden ingezet, en niet actief bij het CJG betrokken worden als vindplaats van risico's. Deze laatste functie is sterk afhankelijk van de bekendheid van het CJG bij de diverse instanties. De coördinator geeft aan dat daar wel acties op gericht worden, maar dat het tijd vergt voordat deze effect hebben.

Er is nog geen behoefte geweest om politie en justitie, de eerstelijnszorg, onderdelen van het gemeentelijk apparaat, zoals Dienst Werk en Inkomen en schuldhulpverlening en delen van onderwijs en opvang zoals peuterspeelzalen e.d. op casusniveau in te schakelen, Deze cases behoren niet bij het CJG, maar respondenten geven aan dat indien nodig inschakelen van deze partijen op casusniveau tot de mogelijkheden behoort.

3.3.3 Activiteiten van het CJG

De doelgroepen waar het CJG zich op richt zijn de (aanstaande) ouders, de jeugdigen en de professionals. De doelgroep tot en met 12 wordt voornamelijk bereikt via de ouders. De doelgroep 12+ wordt voor het grootste deel bereikt via de eigentijdse website Just Young met veel informatie voor pubers en jong volwassenen. Deze doelgroep kan via de site Just Young vragen stellen aan de jongerencoach, een van de consultants van het CJG.

De professionals worden bereikt via de organisaties waar zij werken. Een groot deel van de activiteiten van het CJG is gericht op publiciteit en bekendheid bij de samenwerkingsorganisaties en de aanpalende organisaties, zoals scholen. De (aanstaande) ouders worden bereikt met laagdrempelige activiteiten, zoals themabijeenkomsten over bijvoorbeeld het puberbrein en de overgang van basisschool naar brugklas. Deze bijeenkomsten werden volgens de coördinator in 2010 goed bezocht en gewaardeerd. Verder worden de ouders bereikt door de aanwezigheid van het CJG op ouderavonden van scholen met een stand of presentatie, uitdelen van promotiemateriaal en publicaties in kranten e.d. Een insteek die als typerend voor de activiteiten van het CJG wordt omschreven, aldus de coördinator:

"Dan gaat het om de inrichting van de laagdrempelige, positieve aspecten van opvoeden en opgroeien. Zoals een oppascursus voor pubers of de positieve kracht van opvoeden. Dat is echt ons ding."

De activiteiten zijn voor de drie gemeenten vrijwel hetzelfde. Het CJG besteedt in Weert iets meer aandacht aan thema's die met een grotere stad te maken hebben, zoals armoedebeleid en veiligheid. Maar er wordt naar gestreefd om het palet aan producten gelijk te houden. Dan kan er optimaal gebruik gemaakt worden van de samenwerking in het CJG.

De coördinator :

"Voordeel is dat de jeugd in de gemeenten op elkaar betrokken is. Een deel van Leudal is weliswaar meer op Roermond gericht, maar men beweegt zich toch over de grenzen heen, zeker wat de middelbare scholen en leerlingen betreft. En we kunnen meer met de middelen die er zijn. Activiteiten ontwikkelen kan voor de 3 gemeenten goedkoper dan voor elk afzonderlijk."

Het CJG biedt informatie en advies en licht pedagogische ondersteuning. Over de adviesfunctie naar aanleiding van vragen die bij het CJG binnenkomen zegt de coördinator :

"Binnen 2 werkdagen moet er een vraagverheldering zijn. Soms komt een vraag via het call center binnen met het verzoek om terug te bellen. Dat moet binnen 2 werkdagen gebeuren, maar meestal gebeurt dat het volgende dagdeel al. Dan moet er binnen een week duidelijk zijn wat we gaan doen, zoals de vraag beantwoorden, zelf actie ondernemen of doorverwijzen."

Of daadwerkelijk de vraagverheldering binnen 2 werkdagen geschiedt heeft de rekenkamercommissie niet onderzocht.

Zelf actie ondernemen kan betekenen dat de licht pedagogische ondersteuning wordt ingezet. Deze bestaat uit maximaal 4 gesprekken, waarbij de Triple P-methode⁹ wordt gehanteerd. De CJG-consulenten zijn in 2010 in deze methodiek getraind met behulp van provinciale subsidie.

Waar nodig worden ouders/jongeren doorverwezen met hun vraag(stuk). In eerste instantie naar een van de kernpartners en indien nodig naar andere instanties. Het CJG richt zich niet op probleemgezinnen, die horen volgens de respondenten niet thuis in het vrijwillige en laagdrempelige concept van het CJG zoals dat in Leudal, Nederweert en Weert is ontwikkeld. Het signaleren van mogelijke problemen behoort tot het takenpakket, alsmede licht pedagogische ondersteuning door middel van 4 tot 5 gesprekken. Als de verwachting is dat de cliënt zware of langdurige hulp nodig heeft wordt deze gezocht buiten het CJG. De rekenkamer constateert dat, de coördinatie van de zorg niet tot het takenpakket van het CJG wordt gerekend, in tegenstelling tot het geformuleerde beleid.

⁹ 'Triple P' staat voor positief pedagogisch programma. Het oorspronkelijk Australische programma voor opvoedingsondersteuning is bedoeld voor ouders met kinderen van 0 tot 16 jaar. Triple P is een laagdrempelig, integraal programma met als doel (ernstige) emotionele en gedragsproblemen bij kinderen te voorkomen door het bevorderen van competent ouderschap.

Voor de komende jaren wordt door het CJG de ambitie gemeld om meer 'outreaching' naar jeugdigen en ouders toe te gaan. Dat betekent dat men actiever vraag- of probleemsignalen gaat proberen op te pakken vanuit deze doelgroepen.

Het CJG heeft in het kader van het jeugdbeleid taken als netwerkorganisatie. Deze worden als volgt beschreven :

- Het CJG vervult een spilfunctie in de signaleringsstructuur.
- Het CJG legt een relatie met scholen binnen en buiten de subregio (Brabant, België en M-Limburg) waar jeugd uit Nederweert, Leudal en Weert onderwijs volgt.
- Het CJG is medeverantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking van de netwerkstructuur.
- Coördinatie van zorg: volgen van kinderen -9mnd – 23 jaar en hun gezinnen.

Deze eerste twee functies zijn medio 2011 in beperkte mate gerealiseerd in het CJG. De laatste 2 functies, kwaliteitsbewaking van de netwerkstructuur en coördinatie van zorg, worden niet door het CJG ingevuld.

3.4 Regierol gemeente

In deze paragraaf belichten we de bestuurlijke en ambtelijke positionering, de procesmatige aspecten van de regierol van gemeente (vorm en inhoud van samenwerkingsafspraken) en evaluatie en bijsturing door de gemeente.

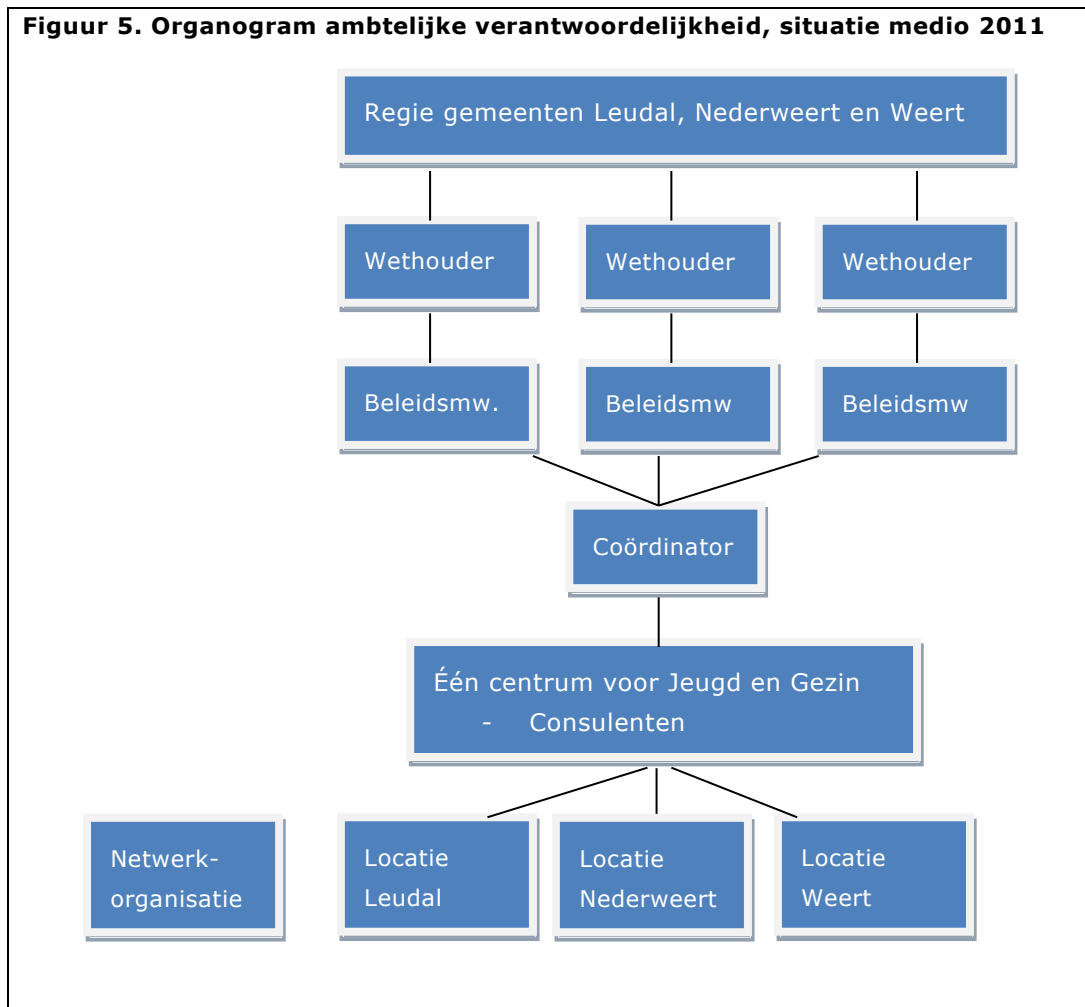
3.4.1 Bestuurlijke verantwoordelijkheid en ambtelijke positionering

De gemeente is de opdrachtgever van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Vanuit de gemeenten is uiteraard de wethouder in eerste instantie bestuurlijk verantwoordelijk. De beleidsambtenaren sturen het CJG direct. Via de beleidsambtenaar lopen de budgetten voor het CJG.

Het CJG op zich is geen rechtspersoon en heeft geen eigenstandig budget. Onder de financiering van het CJG ligt een subsidiebeschikking aan de instellingen die de consultants voor het CJG leveren. Voor de dagelijkse leiding is een coördinator aangesteld. Zij is in dienst van de gemeente Weert. De drie gemeenten betalen naar rato van het aantal inwoners mee aan het salaris van de coördinator, zoals aan de andere kosten van het CJG (zie hoofdstuk 4).

Figuur 5. Organogram ambtelijke verantwoordelijkheid, situatie medio 2011

25

Zoals aangegeven werken de drie gemeenten Leudal, Nederweert en Weert nauw samen bij de formulering van het jeugdbeleid, de opzet van het CJG en de invulling van de activiteiten. Voor het CJG is de samenwerking geregeld in een bestuursovereenkomst van november 2009. In deze bestuursovereenkomst worden op hoofdlijnen de verantwoordelijkheden en financiën geregeld.

De beleidsambtenaren op jeugdzorg hebben 7 keer per jaar een overleg (OOGO Jeugd Westelijk Midden-Limburg), waarin zij elkaar treffen en beleid en lopende zaken doorspreken en onderling afstemmen. De betrokken wethouders van de drie gemeenten treffen elkaar ook regelmatig in het portefeuilleoverleg.

Er is dus een verregaande vorm van samenwerking tussen de drie gemeenten op het terrein van preventie op jeugdbeleid, onderdeel van de WMO, en in de uitvoering. De respondenten (coördinator, beleidsmedewerkers en wethouders) zien de voordelen van de samenwerking. Met name op het terrein van de financiën, maar ook beleidsinhoudelijk omdat de jeugd uit de drie gemeenten sterk op elkaar betrokken is. De respondenten geven allemaal aan dat zij de samenwerking tussen de gemeenten positief waarderen. Er is soms een verschil in tempo waarin iets geregeld kan worden, en dat ligt volgens de beleidsmedewerkers eerder in een verschil in capaciteit in het ambtelijk apparaat.

Er is behoefte aan samenwerking, en ook noodzaak tot samenwerking. De wethouder van Weert:

"De samenwerking moet je samen willen, moet je elkaar gunnen. Iedereen vanuit de eigen ambities. En dan geldt : meer samen is samen meer."

De jeugd is ook grotendeels op elkaars gemeenten georiënteerd. Maar binnen de samenwerking wordt voldoende ruimte gegeven voor de lokale identiteit.

Tussen de drie gemeenten en de kernpartners in het CJG wordt op korte termijn een convenant getekend waarin de samenwerking opnieuw vorm wordt gegeven. Weert wordt voor een aantal uitvoerende taken de centrumgemeente, voor onder andere toezicht op de werkzaamheden en de voortgang, het opstellen van een privacyreglement en trainings- en opleidingsmogelijkheden voor de consultants. Hiervoor verlenen de andere gemeenten mandaat aan het college Weert. De uiteindelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid blijft evenwel bij de verschillende gemeenten.

3.4.2 Afspraken met samenwerkingspartners

AMW, JGZ en GGD, die samen met de drie gemeenten de kernpartners vormen leveren de consultants voor het CJG. Deze zijn ingehuurd voor een aantal uren per week en zijn nog in dienst van de moederorganisatie. De samenwerkingsrelatie is gebaseerd op inhuurcontracten, waarin afspraken zijn gemaakt over de inzet van de consultants. Met, of beter naast de drie locaties van het CJG, is er de netwerkorganisatie. Volgens de doelen van het jeugdbeleid van de gemeenten dient deze de verbindende regievoerende schakel te zijn in de zorgstructuur rondom de jeugd. De netwerkorganisatie is in het bovenstaande organogram (zie Figuur 5) apart van het CJG gepositioneerd. In de netwerkorganisatie zijn in ieder geval de drie kernpartners opgenomen en de samenwerkingspartners waarmee andere afspraken zijn gemaakt (zie figuur 4). Onduidelijk is hoe deze zich precies tot elkaar verhouden.

Consultanten, beleidsmedewerkers en coördinator geven aan dat de informatie-uitwisseling onderling en die naar de moederorganisaties (AMW, JGZ en GGD) een punt van aandacht en discussie is. Er bleek onduidelijkheid over de taakverdeling tussen CJG en de moederorganisaties. Daar zit een risicofactor. Zoals gemeld is er een convenant in de maak, waarin afspraken worden gemaakt over onder andere privacy en de onderlinge communicatie. Verder worden er nadere afspraken in voorzien met betrekking tot de taakverdeling en klachtenbehandeling.

In het nog te tekenen convenant worden nadere afspraken gemaakt ten aanzien van de werkwijze en de te bereiken doelen. Deze zijn afgeleid van de doelen van het CJG zoals geformuleerd in het deelnota WMO

Jeugd. Voor zover de rekenkamer heeft kunnen nagaan zijn er geen prestatieafspraken gemaakt met de kernpartners, behalve ten aanzien van de inzet van de ingehuurde consultants.

Volgens de verantwoording van gemeenten aan het ministerie zijn er schriftelijke afspraken met de andere samenwerkingspartners, zoals met het onderwijsveld. De rekenkamer heeft deze niet ingezien en niet kunnen controleren.

De coördinator is professioneel verantwoordelijk voor de samenwerking met de kernpartners en de aanpalende partners. De beleidsmedewerkers van de gemeenten hebben een gedelegeerde financiële verantwoordelijkheid voor de uitgaven per gemeente. Uiteindelijk is de wethouder bestuurlijk verantwoordelijk.

3.4.3 Evaluatie en bijsturing

Er wordt gebruik gemaakt van managementinformatie op basis van de registratie zoals bijgehouden in het CJG. De managementrapportages worden elk kwartaal vervaardigd en gelden voor de drie gemeenten. De managementrapportages worden vooral gebruikt als input voor het ambtelijk overleg in het OOGO, maar ook voor partners en de bestuurders van de gemeenten. De informatie die verzameld wordt is:

- het aantal contacten (individueel, via de site, bezoekers van lezingen, enz.);
- het aantal individuele contacten (vragen om informatie en/of ondersteuning);
- vragen per doelgroep;
- uit welke gemeente de vragen komen;
- aantal bezoeken op de website hetcjpg.nl en justyoung.nl

Er wordt niet (systematisch) informatie verzameld over het resultaat van de interventie of bemiddeling door het CJG bij de jongere of de ouders.

In de beleidsvoorbereiding is de rekenkamer het punt van evaluatie en mogelijke bijsturing niet expliciet tegen gekomen. Evenwel is er een evaluatieverslag geschreven ten behoeve van het ambtelijk en bestuurlijk OOGO. De bedoeling is het functioneren van het CJG en de effecten periodiek te evalueren. De eerste evaluatie dateert van november 2010, 7,5 maand nadat het CJG op 13 januari operationeel werd. Dit tijdstip is gekozen om informatie te verzamelen voor de inkoopafspraken voor 2011.

De evaluatie is gebaseerd op de managementinformatie, een enquête onder de coördinator, consultants en ondersteuner en een enquête onder de samenwerkingspartners. Verder hoeven samenwerkingspartners geen informatie aan te leveren voor de evaluaties of rapportages.

Op basis van de evaluatie en de managementrapportages kan niet geconcludeerd worden of het CJG op streep ligt wat betreft de vorderingen op de gestelde doelen. Daarvoor ontbreekt de benodigde

informatie op het doelbereik van het CJG. De bedoeling is dat in 2012 uitgebreid wordt geëvalueerd, onder andere op de bekendheid van het CJG bij de verschillende doelgroepen.

De gemeenteraad wordt tweejaarlijks op de hoogte gebracht van de vorderingen op het Actieprogramma Deelnota WMO Jeugd door middel van een Rapportage Actieprogramma. Verder wordt jaarlijks aan het ministerie gerapporteerd in het kader van de brede doeluitering.

3.5 Samenvatting

Beleidsvoorbereiding door de gemeente

De beleidsdoelen van de gemeente zijn in overeenstemming met de landelijke ambities, die – in afwachting van wetgeving – zijn neergelegd in het basismodel CJG. Het beleid sluit aan op de behoeften en problemen van kinderen, jeugdigen en hun ouders die de gemeente door middel van een onderzoek voor de startsituatie in kaart heeft gebracht.

De ambities van de gemeente met betrekking tot het CJG zijn niet altijd even toetsbaar geformuleerd, bijvoorbeeld niet met betrekking tot het tijdspad waarop de doelen gerealiseerd moeten zijn en niet met betrekking tot het doelbereik van de mate waarin de gemeente met het CJG de doelgroepen wil bereiken.

Er wordt niet (systematisch) informatie verzameld over het resultaat van de interventie of bemiddeling door het CJG bij de jongere of de ouders.

Via jaarlijkse evaluaties wordt bekeken of er nog gewerkt wordt conform de ambities. De gemeenteraad krijgt tweejaarlijks de rapportage op de vordering van de activiteiten zoals vastgelegd in het Actieprogramma deelnota WMO Jeugd. Op basis van de evaluatie en de managementrapportages kan niet geconcludeerd worden of het CJG op streep ligt wat betreft de vorderingen op de gestelde doelen.

De rekenkamer heeft niet kunnen constateren dat in de beleidsvoorbereiding de beleidsambities zijn afgezet tegen de beschikbare tijd, mensen en middelen.

Realisatie CJG

In januari 2010 heeft de gemeente Weert één (fysiek) CJG gerealiseerd. Het CJG functioneert voornamelijk als een toegankelijke en laagdrempelige voorziening. Met het CJG worden grotendeels de functies uit het Basismodel CJG gerealiseerd: dat wil zeggen dat (a) het Basispakket JGZ een centrale functie heeft in het CJG, (b) 4 WMO-functies een centrale rol hebben in het CJG (informatie & advies, signalering, toeleiding naar hulp en licht pedagogische hulp), (c) vanuit het CJG afstemming plaatsvindt met BIZ en het onderwijs (met name via de ZAT's) en (d) er een fysiek inlooppunt in de gemeente is. De rekenkamer constateert dat de 5^e WMO-functie, coördinatie van zorg (1 gezin, 1 plan), in het beleid belegd is bij de netwerkorganisatie die het CJG moet zijn. Maar deze wordt in de praktijk niet gerealiseerd.

De gemeenten Leudal, Nederweert en Weert hebben onderling afspraken gemaakt. De afspraken met de kernpartners zijn neergelegd in de inhuurcontracten, waarmee de consultant-uren worden ingekocht. Samenwerking met aanpalende partners krijgt in toenemende mate vorm, maar schriftelijke afspraken zijn niet aangetroffen.

In principe zijn de schakels gelegd zoals opgesomd in het landelijke basismodel CJG. In principe, omdat de diepgang van de schakel met bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg niet helder vastligt. De rekenkamer stelt vast dat de schakels met betrekking tot de aanpalende functies uit het Basismodel in beperkte mate zijn geïmplementeerd in het CJG. De schakel met politie en justitie, delen van het gemeentelijk apparaat (zoals afdeling Sociale Zaken), de eerstelijnszorg en delen van onderwijs en opvang.

De gemeente Weert heeft de gemeentelijke regiefunctie op het CJG helder belegd; vanuit deze functie worden de contacten onderhouden binnen het gemeentelijk apparaat (op bestuurlijk niveau en met aanpalende afdelingen binnen de gemeente) en met het CJG. Deze gaan in de toekomst anders lopen, als het convenant wordt getekend, waarin een sterkere aansturende rol van de gemeente Weert wordt voorzien op basis van mandaten vanuit Leudal en Nederweert. Over werkwijze in het CJG en te bereiken doelen zijn geen afspraken aangetroffen. Deze kunnen mogelijk worden ingevuld door het convenant, dat al enige tijd geleden is aangekondigd, en dat volgens de nieuwe planning (zie brief van het college van B&W, bijlage 9) vóór de zomervakantie gereed zal zijn. Hierin komen afspraken te staan tussen de deelnemende gemeenten en de samenwerkingspartners.

4 Financiëring van het CJG

4.1 Inleiding

De rekenkamer onderzoekt in dit hoofdstuk wat het CJG kost (indicatie) en op welke wijze de financiering geregeld is. Daarmee wordt antwoord gegeven op de vierde onderzoeksvraag.

In bijlage 6 geeft de rekenkamer de uitgangspunten weer die het Rijk en de gemeenten hanteren voor de financiering van het CJG en de verantwoording daarover.

In §4. inventariseert de rekenkamer welk deel van de BDU Jeugd en Gezin de gemeenten in de periode 2008-2011 benutten voor de vorming en inrichting van het CJG. Bij deze inventarisatie worden ook de extra middelen betrokken die in het Gemeentefonds ter beschikking zijn gesteld.

Ook gaat de rekenkamer na hoeveel geld uit eigen middelen de gemeenten in de periode 2008-2011 inzetten voor de inrichting van het CJG en/of voor de taken die worden verricht binnen het CJG en welke middelen uit andere bron, bijvoorbeeld van de provincie, nog beschikbaar zijn gesteld. Dit resulteert uiteindelijk in een indicatie van de kosten van het CJG in 2011 per inwoner van ieder van de drie samenwerkende gemeenten.

In §4.3 beschrijft de rekenkamer eventuele knelpunten met betrekking tot de financiering van het CJG in de gemeenten. Deze knelpunten en verbeterpunten kunnen aan de orde zijn gekomen in de interviews met gemeenten en professionals en/of ontleend aan voortgangsrapportages van de gemeenten.

Samenvattend geeft de rekenkamer in §4.4 weer : (1) de ordelijke en controleerbare besteding van de Brede Doeluitkering, en (2) de mate waarin de gemeenten gevolg hebben gegeven aan de oproep om ook zelf te investeren in het CJG en de lokale jeugdketen.

4.2 Inzet middelen

31

Voor de gemeente Weert bedraagt de uitkering in het kader van de BDU Jeugd en Gezin in 2011 € 1.010.017 bestaande uit een uniform deel en een maatwerkdeel (zie het kader hierboven).

De rekenkamer werkt in de volgende paragrafen nader uit hoe deze gelden in de periode 2008-2011 door de gemeenten zijn begroot en benut. Dit inzicht in de kosten is vrijwel geheel gebaseerd op de informatie aangeleverd door de beleidsmedewerkers van de gemeente Leudal, Nederweert en Weert.

Benutting Brede Doeluitkering (BDU) Centrum Jeugd en Gezin:

In Tabel 2 geeft de rekenkamer een overzicht van de bedragen die de gemeenten in het kader van de BDU CJG hebben ontvangen.

De bedragen zijn inclusief de OVA middelen¹⁰, omdat deze bedoeld zijn om de BDU-middelen waardevast te houden.

Tabel 2. Brede doeluitkering gemeenten voor CJG, 2008-2011¹¹

	2008	2009	2010	2011
Leudal	558.157	563.352	614.353	663.374
Nederweert	244.683	248.375	270.758	292.307
Weert	667.880	834.051	922.586	1.010.017
Totaal	1.500.720	1.645.778	1.807.697	1.965.698

¹⁰ Door de OVA (Overheidsbijdrage aan de arbeidsontwikkeling) blijven de BDU-middelen waardevast. De bijstelling wordt berekend op het loongevoelige deel van de uitkering.

¹¹ De bedragen van de BDU zijn niet 1-op-1 terug te vinden in de begrotingen van de gemeenten terug te vinden. Deels omdat de er restanten zijn uit de voorgaande jaren, ie worden doorgezet naar het volgende jaar. Deels omdat er uitgaven zijn uit het BDU die in andere begrotingspoten zijn versleuteld. Dit laatste omdat de BDU de bedoeling heeft middelen vanuit het Rijk te bundelen.

Accres in het gemeentefonds en eigen middelen

De gemeente Leudal en de gemeente Weert oormerken dat deel van het accres in het gemeentefonds dat bestemd is voor CJG.

De gemeente Nederweert oormerkt dit geld niet. In Tabel 3 is voor de gemeente Nederweert dan ook hier een bedrag van € 0 ingevuld.

Daarnaast zijn in deze tabel begrote bedragen opgenomen, bestemd voor het jeugdbeleid, o.a. voor lokaal maatwerk, het Centrum voor Jeugd en Gezin en het Elektronisch KindDossier (EKD).

Tabel 3. Accres en eigen middelen + begrote bedragen t.b.v. jeugdbeleid, 2008-2011.

Gemeentefonds		2008	2009	2010	2011 ¹²
Leudal	Accres bestemd voor CJG	44.000	132.000	132.000	176.000
	Maatwerk JGZ	30.219	30.219	30.219	30.219
	EKD	52.479	52.479	60.268	67.917
	Verwijsindex				
	Overige				
	SubTotaal	126.698	214.698	304.834	397.944
Nederweert ¹³	Accres bestemd voor CJG	0	0	0	0
	Maatwerk JGZ		8.624	7.750	11.356
	EKD	5.938	11.500	23.635	23.635
	Verwijsindex		4.878	3.741	3.741
	Overige	16.743	58.788	52.844	18.201
	SubTotaal	22.681	110.814	87.970	56.993
Weert	Accres bestemd voor CJG	66.375	134.531	202.687	202.687
	Maatwerk JGZ	41.343	43.481	43.481	43.481
	EKD + verwijsindex	13.093	26.040	39.538	53.107
	EKD	13.093	26.040	39.538	53.107
	Overige				
	SubTotaal	133.904	230.092	325.244	352.382

¹² Begrote bedragen

¹³ De middelen voor Maatwerk JGZ, EKD, Verwijsindex en overige CJG zaken, zijn in Nederweert samengesteld uit BDU-middelen en eigen middelen Deze worden samengevoegd op 1 begrotings post. Het is voor deze onderdelen daarom niet te zeggen welk deel van de kosten nu specifiek uit de BDU betaald zijn, en welk deel uit eigen middelen. Er wordt aan het einde van het jaar zoveel mogelijk ten laste van de BDU gelegd.

In Tabel 4 komen de begrote bedragen bij elkaar: BDU – Accres – Eigen middelen.

Tabel 4. Begrote bedragen t.b.v. jeugdbeleid, BDU-Accres-Eigen middelen, 2008-2011.

		2008	2009	2010	2011
Leudal	BDU CJG*	558.157	563.352	614.353	663.374
	Gemeentefonds	44.000	132.000	132.000	176.000
	Eigen middelen	30.324	30.324	30.324	30.324
	SubTotaal	632.481	725.676	776.677	869.698
N'weert	BDU CJG*	244.683	271.408	270.785	292.307
	Gemeentefonds	0	0	0	0
	Eigen middelen	22.681	110.814	87.970	56.993
	SubTotaal	267.364	382.222	358.755	378.687
Weert	BDU CJG*	667.880	834.051	922.586	1.010.017
	Gemeentefonds	93.264	160.571	242.674	242.674
	Eigen middelen	54.436	69.521	83.019	96.588
	SubTotaal	815.580	1.064.143	1.248.279	1.349.279
Totaal		1.715.425	2.172.041	2.383.711	2.597.664

Provinciale middelen

In Tabel 5 worden de provinciale middelen weergegeven. Door de drie gemeenten gezamenlijk worden ten behoeve van het CJG provinciale middelen aangewend, en wel voor de implementatie van Triple P¹⁴ € 100.000,- en voor het project "Digitale informatievoorziening voor opvoeders en jongeren in Nederweert, Weert en Leudal", in totaal voor de drie gemeenten gezamenlijk een bedrag van € 125.000,-.

Tabel 5. Provinciale middelen voor CJG LNW

	2009-2011
Implementatie Triple P	100.000
Digitale informatievoorziening	125.836
Totaal	225.836

De afspraak die de provincie met de drie gemeenten bij de implementatie van het project "Digitale informatievoorziening voor opvoeders en jongeren in Nederweert, Weert en Leudal" heeft gemaakt is, dat "Hierbij heel zorgvuldig te werk zal worden gegaan". Indien niet noodzakelijk zal niet het hele subsidiebedrag worden opgesoupeerd. Uiteindelijk zijn de

¹⁴ Zie voetnoot p. 23.

subsidiabele kosten lager uitgevallen dan de maximaal ter beschikking gestelde € 125.000,-.

Verantwoording

De rekenkamer stelt vast dat de gemeenten Nederweert en Weert hebben voldaan aan de jaarlijkse verslagverplichting aan het Rijk door het invullen van de vragenlijsten.

In de onderstaande tabel (Tabel 6) geeft de rekenkamer een overzicht van de begrote inzet van middelen voor het CJG in 2009 tot en met 2011. In 2009 was er nog geen uitgesplitste begroting opgenomen in Coda in Weert.

Tabel 6. Begrotingsposten per CJG, Leudal, Nederweert en Weert, 2009-2011.

	2009			
	Leudal	Nederweert	Weert	Totaal
Personeel*		20.720		20.720
Communicatie**		17.000		17.000
Huisvesting***		40.000		40.000
Overig		8.000		8.000
Totaal		85.720		85.720

	2010			
	Leudal	Nederweert	Weert	Totaal
Personeel*	82.689	36.751	110.253	229.693
Communicatie**	37.226	16.545	49.634	103.405
Huisvesting***	1.440	640	5.840	7.920
Overig		44.000 [†]		44.000
Totaal	121.355	53.936	165.727	341.018

	2011			
	Leudal	Nederweert	Weert	Totaal
Personeel*	80.364	35.717	107.151	223.232
Communicatie**	26.349	11.711	35.132	73.192
Huisvesting***	1.440	640	5.840	7.920
Overig		49.718 [†]		49.718
Totaal	108.153	48.068	148.124	304.345

* Personeel: coördinator, consultants, ondersteuning

** Communicatie : website, PR

*** Huisvesting : huur, PC's, telefonie

† inclusief €36.000 in 2010 en € 39.538 in 2011 voor lokale kosten Triple P.

Tot zover de begrotingen en de interne begrotingspost binnen het CJG. Op basis van de begroote middelen (zoals BDU en accres, zie Tabel 4) en de begrotingsposten van het CJG (personeel e.d., zie Tabel 6), zijn er grote verschillen te constateren. Totaal aan middelen is in 2011 € 2.590.052 beschikbaar en de totale begroting van het CJG is € 304.345, aan personeel, communicatie, huisvesting en overige. Er worden andere

zaken, met betrekking tot jeugdbeleid bekostigd uit de BDU-middelen, en deze zijn in de begroting van de gemeente of in de overzichten die de rekenkamercommissie ter beschikking zijn gesteld niet te achterhalen.

In Tabel 7 zijn de uitgaven weergegeven die, met dezelfde posten als in Tabel 6. De verschillen hebben te maken met wanneer de posten precies zijn gemaakt en gedeclareerd. Dat betekent dat posten over boekjaren heen kunnen lopen.

Tabel 7. Uitgaven CJG Leudal, Nederweert en Weert 2009-2010

	Leudal			Nederweert			Weert		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Personeel	0	3.365	55.407	0	1.496	24.626	0	13.000	52.572
Coördinator	0	8.820	23.760	0	3.920	7.920	0	11.760	23.760
Communicatie (websites, PR)	0	24.101	17.153	0	10.711	7.623	0	32.135	22.871
Huisvesting	0	0	0	0	4.837	2.363	0	7.000	8.341
Overig					0				
Totaal	0	36.286	96.320	0	26.306	42.532	0	63.895	107.544

Over 2009 hebben we via de gegevens die voor Tabel 6 zijn gebruikt geen goed overzicht van de begroting. In 2010 is de begroting van het CJG in de drie gemeenten € 341.018 (zie Tabel 6), de totale uitgaven belopen in dat jaar € 246.396. De rekenkamercommissie constateert grote verschillen. Enerzijds tussen uitgaven en begroting van het CJG op de posten personeel, communicatie, huisvesting en overig. Anderzijds tussen uitgaven/begroting en beschikbare middelen. Het is niet gemakkelijk te controleren waar de middelen die beschikbaar zijn voor het CJG vanuit de Brede Doeluitkering en het accres aan besteed zijn. In de jaarrekening van de gemeente Weert is slechts een totaalbedrag voor de BDU opgenomen.

4.3 Knelpunten en verbeterpunten inzake financiering

Uit eerder onderzoek blijkt dat financiële knelpunten het functioneren van CJG's in de weg kunnen staan. Deelnemende organisaties klagen bijvoorbeeld dat hun CJG-activiteiten niet (structureel) vergoed worden. Gescheiden financieringsstromen zouden samenwerking in de weg staan.

Voor wat betreft de gemeente Weert en het CJG constateert de rekenkamer dat financiële knelpunten het functioneren van het CJG niet in de weg staan. Er zijn geen knelpunten gevonden met betrekking tot mogelijke gescheiden financieringsstromen en er zijn geen signalen aangetroffen dat partnerorganisaties aangeven dat activiteiten niet of niet structureel worden vergoed.

De verantwoording naar de gemeenteraad toe is wel een knelpunt. Vanaf 2012 vervalt de Brede Doeluitkering en moeten de activiteiten van het

CJG uit de algemene middelen worden bekostigd. De wethouders en de beleidsambtenaren van de drie gemeenten hebben te kennen gegeven dat de middelen voor het CJG in de begroting voor 2012 zijn geborgd. De wethouder van de gemeente Weert :

"In de gemeenten werken we, ook na 2011, met geormerkte gelden, dus het budget is veilig gesteld voor de doelen waarvoor het vanuit het gemeentefonds naar ons toekomt (onderwijs, achterstand, jeugd, gezondheid). Daar kopen wij geen lantaarnpalen voor."

Totaalbudget CJG en indicatie kosten per inwoner

Het begrote budget van het CJG in Weert voor het jaar 2011 bedraagt € 148.124. Dat betreft dan enkel de posten personeel, communicatie en huisvesting. Overige kosten en andere (bijvoorbeeld provinciale) middelen zijn hier niet in meegenomen. Afgezet tegen het aantal inwoners in de gemeente (48.484 per 1-1-2011) betekent dit dat het CJG in 2011 per inwoner circa € 3,06 kost.

4.4 Samenvatting

Samenvattend stelt de rekenkamer dat de ordelijke en controleerbare besteding van de Brede Doeluitkeringen van de drie gemeenten voor verbetering vatbaar is. Zeker gezien het feit dat de drie gemeenten samen werken in één CJG is afstemming van de inkomsten en uitgaven nog meer van belang om daarmee de transparantie voor de respectievelijke gemeenteraden te vergroten. Zowel in de begroting als in de jaarrekening is niet een aparte plaats ingeruimd om inzicht te geven in de inkomsten en uitgaven omtrent de BDU. In de jaarrekening is slechts een totaalbedrag opgenomen.

De drie gemeenten hebben wel gevolg gegeven aan de oproep om ook zelf te investeren in het CJG en de lokale jeugdketen. Uit het gemeentefonds is geld naar het CJG gegaan.

De provincie Limburg investeert op projectmatige basis in het CJG van de drie gemeenten.

Het is mogelijk om een indicatie te geven van wat het CJG per inwoner van de gemeente kost, namelijk € 3,06 in 2011.

5 Samenwerking en prestaties

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijft de rekenkamer op welke wijze wordt samengewerkt in het CJG en wat die samenwerking oplevert (onderzoeksvraag 4).

In §5.2 wordt een beeld geschetst hoe binnen het CJG wordt samengewerkt om de beleidsdoelen (een laagdrempelig inlooppunt, vroegtijdige signalering van risico's en een sluitende aanpak/coördinatie van zorg/één gezin, één plan) te bereiken.

In §5.3 wordt ingegaan op de vraag wat de samenwerking binnen het CJG oplevert. De rekenkamer gaat na welke informatie beschikbaar of voorzien is over de efficiency en/of doeltreffendheid van het CJG en wat uit deze informatie kan worden afgeleid over doelbereiking van het CJG. In §5.4 beschrijft de rekenkamer de belangrijkste en opvallendste knelpunten inzake samenwerking en prestaties van het CJG in gemeente Leudal. Deze knelpunten en verbeterpunten zijn aan de orde gekomen in de interviews met gemeente en professionals.

In de samenvatting in §5.5 komen de volgende punten terug :

- (1) voldoen aan de eisen uit het basismodel CJG (zie kader pagina 5);
- (2) betrouwbaarheid en validiteit van informatie die de gemeente heeft verstrekt in het kader van de inhoudelijke verantwoording over de BDU;
- (3) de doelbereiking van het CJG (landelijke en gemeentelijke ambities).

5.2 Samenwerking binnen het CJG

5.2.1 Laagdrempelig inlooppunt voor informatie over opgroeien en opvoeden

In §3.2 heeft de rekenkamer beschreven wat het karakter is van het inlooppunt en welke partners fysiek deelnemen aan het CJG.

Het CJG heeft via 2 mailings met een informatiefolder op woonadres bezorgd, posters, website en publiciteit rond de opening van de locaties bekendheid gegeven aan de oprichting van het CJG. Voor de doelgroepen die in het zorgcentrum komen, ouders met jonge kinderen, is het inlooppunt makkelijk bereikbaar. Pubers en jong volwassenen zullen minder snel bij het CJG binnenlopen. Voor hen is de website de laagdrempelige entree, waardoor ze afspraken kunnen maken met de consulenten.

Uit de evaluatie van november 2010 blijkt dat het CJG ook zichtbaar is door de activiteiten die elders worden georganiseerd. Zo is het CJG aanwezig bij ouderavonden, met presentaties of stand. Tevens

organiseert het CJG thema-avonden op scholen, zoals 'overstap basisonderwijs- brugklas', 'puberbrein', 'veilig op internet' en 'positief opvoeden". Deze avonden worden goed bezocht door ouders. Voor jongeren wordt de 'oppascursus voor pubers' georganiseerd. Activiteiten om andere leeftijdscategorieën te bereiken heeft de rekenkamer niet aangetroffen. De website 'Just Young' en die van het CJG zelf zijn, volgens de evaluatie punten waar het CJG zichtbaar wordt voor de doelgroepen. Op die site worden bijvoorbeeld ook culturele en sport-activiteiten voor jongeren gepubliceerd. De sites worden volgens de evaluatie van november 2010 goed bezocht.

Tabel 8. Aantal bezoekers websites hetcjb.nl en justyoung.nl, eerste helft 2010.

	hetcjb.nl (1-2 t/m 31-8-2010)	justyoung.nl (1-1 t/m 31-8-2010)
Aantal bezoeken	5.479	26.843
Aantal bezoekers	4.549	22.643
Gemiddeld aantal bezochte pagina's	4,2 pagina's	2,9 pagina's
Gemiddelde bezoekduur	2 minuten, 15 sec.	1 minuut, 47 sec.
Aantal bezoekers langer dan 8 seconden	2.812 (=51,3%)	6966 (= 25,7%)

Het exacte bereik bij de doelgroepen is hiermee (nog) niet bekend.

5.2.2 Samenwerking in het kader van vroegtijdig signaleren van risico's in opvoeden en opgroeien

De samenwerking in CJG-verband moet ertoe leiden dat risico's in opvoeden en opgroeien tijdig worden onderkend. In dit opzicht is het belangrijk dat zoveel mogelijk organisaties, die een 'vindplaats' vormen voor dergelijke risico's verbonden zijn met het CJG (zie hiervoor de aanpalende functies uit §3.3.2). Verder is van belang dat de partners die fysiek samenwerken in het CJG en de partners die als 'vindplaatsen' kunnen fungeren de mogelijkheid hebben en bereid zijn om informatie met elkaar te delen.

Om als CJG effectief gebruik te kunnen maken van de 'vindplaatsen' is het nuttig dat de professionals die daar werken op de hoogte zijn van het bestaan van het CJG en van de mogelijkheid signalen naar het CJG door te leiden, of direct naar het zorgnetwerk te geleiden. Dat kan via de ZAT's gebeuren of via organisaties die in het zorgnetwerk aanwezig zijn. Komt een signaal binnen vanuit een van de 'vindplaatsen', dan is een van de eerste vragen of de case niet al in behandeling is in het ZAT of op een andere plek in het zorgnetwerk. Dit om te voorkomen dat er niet meerdere met hetzelfde kind of gezin bezig zijn.

Bron : Onderzoeksopzet AR.

De aanpalende partners waarmee het CJG afspraken heeft zijn Punt Welzijn en Stichting MEE. Met de andere aanpalende partners is wel contact, zoals peuterspeelzalen, kinderopvang, de gemeentelijke sociale dienst, schuldhulpverlening enz. (zie figuur 4) maar met deze instanties zijn voor zover de rekenkamer dat heeft constateren, geen schriftelijke afspraken gemaakt over signalering van risico's.

Met de huisartsen is nog weinig contact en deze worden door de consulenten als vindplaats voor risico's nog gemist in het netwerk.

Het CJG pakt de lichte vragen over opvoeden en opgroeien zelf op. Mocht meer nodig zijn om de problematiek op te lossen, dan kan op basis van de Triple P-methodiek (zie noot op p. 23), maximaal 4 licht-pedagogische gesprekken ondersteuning geboden worden. Zware problemen worden doorverwezen naar de ketenpartner waar naar de mening van de consulenten de problematiek het best opgevangen kan worden.

Het CJG registreert zelf weinig van de casussen die binnen komen, behalve geanonimiseerde gegevens in Excel voor de managementrapportages. Persoonsgegevens worden alleen geregistreerd voor de duur dat een cliënt door het CJG wordt geholpen. Er wordt verder niet geregistreerd om de laagdrempeligheid van het CJG te benadrukken. De rekenkamer constateert dat dit conform de rolopvatting van het CJG zelf is, namelijk zonder de coördinatie van zorg. Indien het CJG deze coördinatie wel tot zijn takenpakket zou rekenen, zou registratie van cases noodzakelijk zijn.

Het CJG zelf is niet aangesloten op het Elektronisch Kinddossier (EKD) of de Verwijsindex. De kernpartner, zoals de JGZ, is uiteraard wel aangesloten op het EKD en alle kernpartners (AMW, JGZ en GGD) zijn aangesloten op de Verwijsindex. Ten opzichte van de verwijsindex constateert de coördinator :

"De index wordt hier niet zoals in andere gemeenten gebruikt. Hier worden niet alle jongeren erin gezet. Alleen als je de partners niet kunt vinden voor een case."

De consulenten en de coördinator voelen wel de behoefte om in het kader van vroegtijdig signaleren meer 'outreachend' te werken, onder andere om de zorgmijders bij de hulpverlening van het CJG te betrekken.

5.2.3 Realisatie sluitende aanpak/coördinatie van zorg

De samenwerking in CJG-verband moet ertoe leiden dat jongeren en hun ouders sneller en afgestemd hulp krijgen.
Bron : Onderzoeksopzet AR.

Elke casus die binnenkomt wordt in het wekelijkse casusoverleg van het CJG behandeld. Aan het casusoverleg in het CJG nemen in ieder geval de coördinator en de consulenten van de kernpartners deel. Voorts neemt een vertegenwoordiger van het onderwijsdienstencentrum deel aan het overleg in Nederweert en Weert. In Leudal moet de relatie met het Dienstencentrum Zorg en Onderwijs nog gestalte krijgen. Indien nodig, en op basis van een geanonimiseerde casus, kan ook een vertegenwoordiger van Bureau Jeugdzorg deelnemen. Soms doet de Stichting MEE soms mee met het casusoverleg.

Het doel van het casusoverleg is te bepalen of de vraag bij het CJG op de goede plek is, en zo ja welke ondersteuning geboden kan worden. Als de vraag ergens anders terecht moet komen, wordt erover overlegd waar de ondersteuning het best gegeven kan worden. In eerste instantie kan dat

bij een van de kernpartners zijn, maar dat kan ook bij een ZAT of in een multidisciplinair zorgoverleg, waar in ieder geval ook de kernpartners aan tafel zitten.

Een bijkomend effect van het casusoverleg is dat de consultants en de andere aanwezige partijen van elkaar leren. Met name de vraag welke dienstverlening en van welke partij het best bij welke vraagstukken hoort? Zo kan makkelijker dan voorheen contacten over en weer gelegd worden en in elkaars keuken gekeken worden.

Wanneer een van de kernpartners in beeld komt, is de overdracht snel geregeld via de betreffende consultant. Indien andere instanties in beeld komen, dan worden zij gebeld. De doorverwijzing gebeurt op basis van vrijwilligheid van de cliënt. Als er reden is om te twifelen of de casus goed is terecht gekomen, wordt er nagebeld. Er vindt geen verdere coördinatie plaats door het CJG. In principe gaat het CJG ervan uit dat de casus bij de andere instantie wordt opgepakt en adequaat afgehandeld.

De coördinator van het CJG :

"Als we een melding doen, bij JGZ bijvoorbeeld, dan laten we pas los als we weten dat de casus terecht is gekomen waar deze moet zijn. We hebben geen coördinatie van zorg, maar als er een casus binnen komt, dan laten we het los als we het zelf oplossen of die zit bij een andere organisatie binnen."

Er wordt nagebeld of de casus goed is terecht gekomen maar niet of het vraagstuk uiteindelijk is opgelost.

De ervaring van de consultants is dat ouders of jeugdigen die bij het CJG met een vraag over opvoeding of opgroeien komen, ook wel vrijwillig verder geholpen worden door middel van een doorverwijzing. Volgens de coördinator is, wanneer er een bedreigende situatie kan ontstaan voor het kind, het betrokken gezin waarschijnlijk in beeld bij de andere instanties. Dan heeft het CJG geen rol. Wanneer het gezin niet in beeld is, antwoordt de coördinator:

"Als we denken dat er iets grandioos mis is en de ouders niet willen meewerken, dan zijn onze consultants gebonden aan de protocollen van de moederorganisatie, en dan moet je een melding doen."

Het wordt dus niet als taak van het CJG gezien om de zorg verder te coördineren of te regisseren. Deze wordt overgedragen aan de zorgketen.

De wethouder van Weert :

"In het vangnetoverleg wordt nu gewerkt met een dynamische agenda, met stukken waar de deelnemers iets van kunnen vinden, of een casus inbrengen. Dan verwerven we een gezamenlijke kijk op de zaak. Hier is het CJG niet bij betrokken, maar ze moeten wel weten dat het er is."

Alle respondenten hebben vertrouwen erin dat deze zorgketen goed en sluitend werkt, wanneer de casus eenmaal is overgedragen. Het CJG registreert niet, en heeft dus ook niet de gegevens om de zorg te coördineren of te controleren of het betreffende vraagstuk is opgelost. Men gaat ervan uit dat, indien casussen vaker bij het CJG langs komen,

deze eigenlijk daar niet thuis horen. Daarbij wordt het vrijwillige karakter van het CJG benadrukt. Er is geen opschalingsmodel bij het CJG aanwezig.

41

Het CJG verwijst overigens wel door naar Bureau jeugdzorg, maar ook hierbij wordt benadrukt dat dit vrijwillig is. Mocht er echt iets problematisch aan de hand zijn, dan is volgens de geïnterviewden meestal de zorgketen al actief, of kan via de kernpartners worden doorverwezen naar het meer gedwongen deel van de jeugdzorg.

Eén van de beleidsmedewerkers van de gemeente over het concept 'één gezin, één plan, één zorgcoördinator':

"... dat is geen opdracht aan het CJG. Het is een opdracht aan de keten. Er loopt een pilot in Venray en Roermond die geldt voor de hele regio en deze zomer wordt deze geëvalueerd. Het betreft de aansturing van de hulpverlening bij gezinnen met veel problemen. Het CJG wil hier ook geen rol in vervullen, omdat het centrum laagdrempelig en vraaggericht moet zijn."

Het vraaggericht werken is leidend bij het CJG.

5.3 Wat levert de samenwerking op

5.3.1 Beschikbaarheid van informatie

In juli 2010 is in opdracht van het toenmalige ministerie voor Jeugd en Gezin een basisset van twaalf indicatoren geformuleerd die de gemeenten kunnen gebruiken voor het monitoren van het CJG-.¹⁵ De CJG's zijn niet verplicht om op deze indicatoren te rapporteren.

Basisset indicatoren effectiviteit CJG's, Deloitte

- Samenwerkingsafspraken in de regio met alle kernpartners zijn opgesteld waarin afspraken en werkprocessen op alle niveaus SMART geformuleerd staan (wie wat doet met de ketenpartners) die sluitende zorg tussen partners borgen.
- Het percentage ouders en jongeren dat aangeeft dat ze het CJG weet te vinden en weet wat ze er kan halen op het gebied van opgroeien en opvoeden.
- Het aantal en type bezoekers van het CJG.
- Het soort contacten dat met het CJG heeft plaatsgevonden.
- Het aantal en type vragen dat in het CJG, via alle kanalen, is gesteld.
- De gemiddelde kosten per productgroep van het CJG.
- Het aantal en soort signalen.
- Het aantal en soort toeleidingen naar verschillende vormen van hulp binnen en buiten het CJG.
- Het type ondersteuning (lokaal aanbod) dat in het CJG wordt aangeboden door het aantal vakdisciplines dat binnen het CJG werkzaam is.
- Het aantal jeugdigen en gezinnen waarvoor professionele coördinatie van zorg en één gezin, één plan is geregeld (casusregisseur, vanaf twee betrokken disciplines).
- De mate van tevredenheid (beleving) van jeugdigen en hun ouders over het CJG per product van het CJG.
- De mate waarin ouders en jeugdigen vermindering van de problematiek ervaren na ingezette ondersteuning in het CJG.

De Rekenkamer ging na of en met welke informatie de gemeente de Raad informeert over effectiviteit en efficiency van CJG's. En of de gemeente daarbij gebruik maakt van de ontwikkelde *Basisset indicatoren effectiviteit (zie bovenstaand kader)*.

Gebleken is dat het College de raad nog niet rapporteert met behulp van de basisset indicatoren effectiviteit CJG. De raad wordt door middel van de 2-jaarlijkse rapportage over het Actieprogramma Deelnota Wmo Jeugd geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot het CJG. Tevens is de evaluatie van november 2010 ter kennisgeving naar de raad toe gestuurd.

Het CJG heeft niet de gegevens op alle indicatoren uit de basisset. De vulling van een aantal indicatoren wordt door de coördinator en beleidsmedewerkers als te vroeg ervaren. Zoals eerder aangegeven wordt weinig geregistreerd van de casussen, behalve voor managementrapportage aan de gemeente.

¹⁵ *Onderzoek basisset indicatoren effectiviteit Centrum voor Jeugd en Gezin*. Deloitte, juli 2010. Deze basisset is opgesteld in opdracht van het Ministerie voor Jeugd en Gezin. Aan de totstandkoming is meegewerkt door Bureau Jeugdzorg, Integraal Toezicht Jeugdzaken, GGD Nederland, het Nederlands Jeugd Instituut, Actiz (koepel van zorgaanbieders), MOgroep Jeugdzorg (thans Jeugdzorg Nederland), wethouders, provincies, professionals bij CJG's en ZAT's. In opdracht van VWS werkt het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) thans aan een verduidelijking van deze indicatorenset en aan uitbreiding richting indicatoren voor maatschappelijke uitkomsten.

Het CJG gebruikt een formulier om de mening van de doelgroep over de geboden activiteit te peilen. De consultants krijgen het mee, maar nemen ze niet altijd ingevuld mee terug. In totaal zijn er 9 formulieren teruggekomen, te weinig om iets zinvols uit te concluderen met betrekking tot het aantal casussen die het CJG kreeg in 2009 en 2010 (152, zie hierna §5.3.2.) Daarnaast komen veel vragen via de website binnen, en dan is het lastig om evaluatievragen te stellen. Bij de thema-avonden wordt altijd een evaluatieformulier meegegeven en dat wordt goed ingevuld.

Soms krijgt het CJG op een via de website gestelde vraag een mail terug, met een bedankje. Maar meestal krijgen ze niets terug. De tevredenheid van de ouders en jeugdigen over de dienstverlening wordt niet systematisch gemeten.

Begin 2012 zal onderzoek worden gedaan naar de beeldvorming over het CJG, het bereik, gebruik en de bekendheid onder de doelgroepen van het CJG.

Voor het meten van de doelbereiking zou het wenselijk zijn wanneer de gemeente over de volgende indicatoren zou beschikken, zie Tabel 9. Tevens wordt gemeld of het CJG over deze beschikt.

Tabel 9. Wenselijke Indicatoren CJG Leudal, Nederweert en Weert.

Indicatoren	Beschikbaar
Percentage ouders die aangeeft het CJG te kennen en te vinden	Niet, vanaf 2012
Aantal en typen (leeftijdscategorie en doelgroep) bezoekers	Wel
Vragen per doelgroep	Wel
Soort contacten en type vragen	Wel
Tevredenheid over de dienstverlening	Niet systematisch
Herkenbaarheid en toegankelijkheid	Niet, vanaf 2012
Voldoende gebruik door ouders, jeugdigen en professionals	Niet, vanaf 2012
Aantal en soort signalen en toelidingen	Wel
Aantal jeugdigen en gezinnen waarvoor coördinatie van zorg is ingezet	Niet
Resultaat van de interventies	Niet systematisch

5.3.2 Doelbereiking CJG

Uit de beschikbare informatie kan het volgende worden afgeleid over de doelbereiking van het CJG in de gemeente Weert 2009-2011 op de twee belangrijkste doelen :

- Laagdrempelig inlooppunt voor jeugdigen, ouders en professionals, Vroegtijdig problemen signaleren in opvoeden en opgroeien
- Doorverwijzing, sluitende aanpak / zorgcoördinatie (één gezin, één plan, één zorgcoördinator)

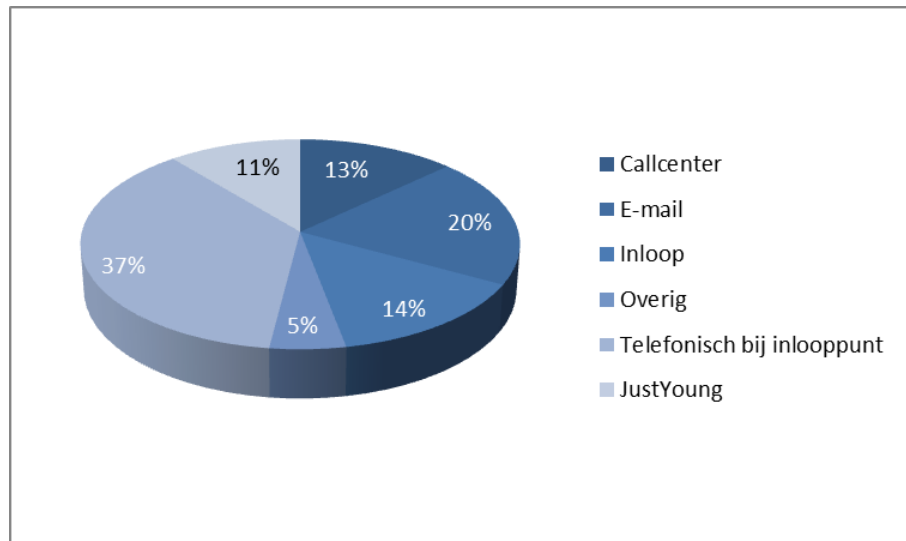
Hieronder gaan we nader in op de doelbereiking op deze twee punten.

*Laagdrempelig inlooppunt voor jeugdigen, ouders en professionals,
Vroegtijdig problemen signaleren in opvoeden en opgroeien*

44

Het laagdrempelige inlooppunt in Weert is gerealiseerd in 2010. Voor de weergave van de signalen die bij het CJG binnen komen, maken we gebruik van de rapportage over de eerste helft van 2011. In die periode zijn er in totaal 152 casussen binnen gekomen bij de CJG's in Leudal, Nederweert en Weert. Daarvan 22 binnen gekomen bij een van de inlooppunten. Uitsplitsing naar locatie is niet aanwezig. Zie Figuur 6 voor een verdeling over de kanalen via welke een vraag bij het CJG binnen kan komen.

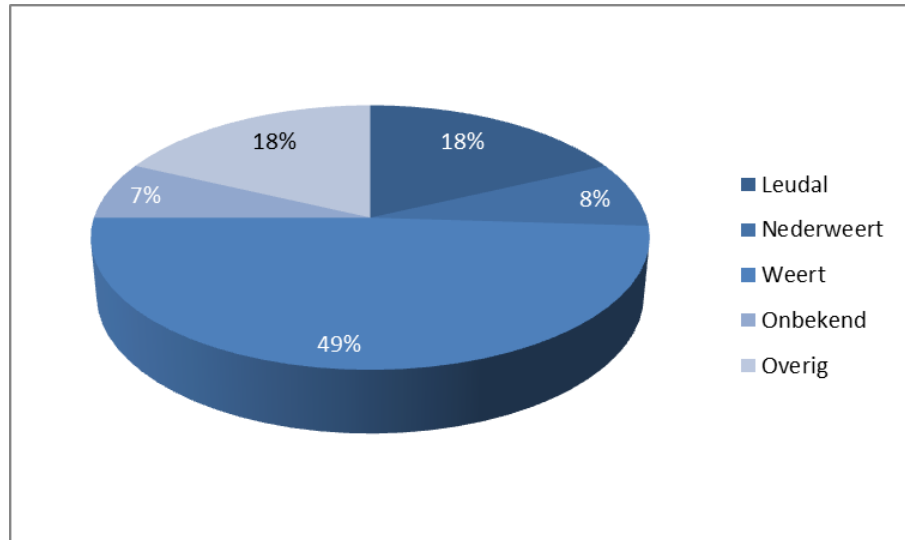
Figuur 6. Kanaal via welke een vraag binnen komt, 1^e helft 2011.

De meeste vragen komen telefonisch bij het inlooppunt binnen (37%), daarna e-mail (20%) en dan via het inlooppunt.

De verdeling van de vragenstellers over de gemeenten is als volgt in de eerste helft van 2011, zie Figuur 7.

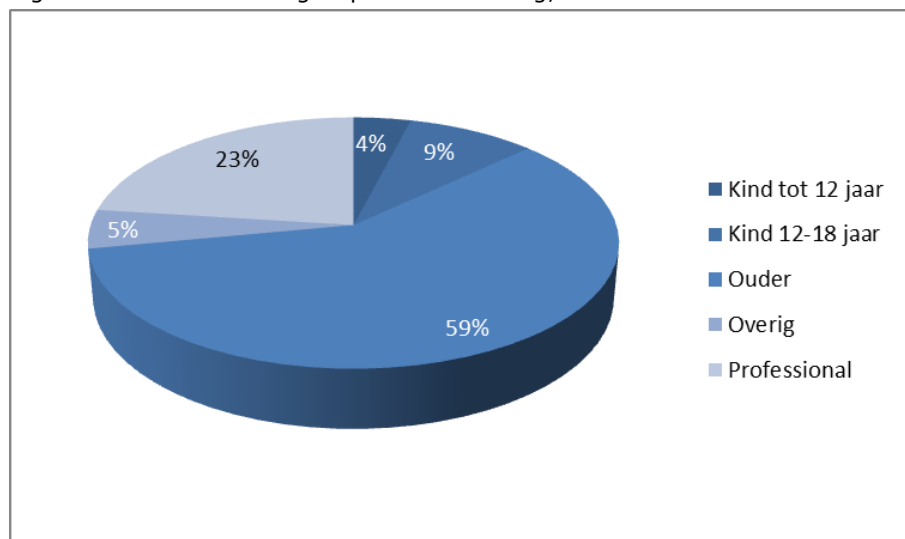
Figuur 7. Woonplaats van de vragensteller, 1^e helft 2011.

Een deel is onbekend, omdat men anoniem belt of via de e-mail een vraag stelt. Zoals hiervoor gemeld is de bekendheid en bereik onder de doelgroepen niet groot en wordt mogelijk in 2012 onderzocht. De tevredenheid bij de contacten wordt niet systematisch gemeten. De tevredenheid over de geboden oplossing of vermindering van de problematiek naar aanleiding van het aanbod van het CJG wordt niet gemeten. Mede omdat niet gemonitord wordt wat verder in de jeugdzorgketen gebeurt.

Welke doelgroep met de vragen komt is in Figuur 8 weergegeven. Het grootste deel van de vragen wordt door ouders gesteld. Bijna een kwart door professionals. De moeilijkste doelgroep, pubers en jong volwassenen, is met 9% van de vragen vertegenwoordigd. Over etniciteit en sociaaleconomische groepen wordt niets geregistreerd.

Figuur 8. Uit welke doelgroep komt de vraag, 1^e helft 2011.

Het type vraag waarmee de ouders en jeugdigen bij het CJG binnen komen is in Tabel 10 weergegeven. De meeste vragen zijn algemeen of zeer divers (overig). Zeven betreffen multiprobleemgevallen, die volgens de handelwijze van het CJG meteen zouden moeten zijn doorverwezen. Grote categorieën zijn vragen over opvoeding (algemeen), echtscheiding en weerbaarheid. De consultants van het CJG geven aan dat zij de laatste 2 categorieën zien opkomen als vraagstuk bij opvoeden en opgroeien.

Tabel 10. Type vraag dat bij CJG binnen komt, 1^e helft 2011.

Type vraag	Aantal
alg.info	23
concentratie/beweeglijkheid	1
echtscheiding	11
moeilijk gedrag	10
multiprobleem	7
onderwijs gerelateerd	8
opvoeding	18
overig	22
pesten	4
s.e.l.ontwikkeling	6
seksualiteit	7
slapen/huilen	9
sova/weerbaarheid	17
verwaarlozing / mishandeling	0
voeding	3
zindelijkheid	2
Totaal	148

De websites hetcjb.nl en justyoung.nl worden goed bezocht, zie Tabel 8 op p. 38. Andere contactmomenten zijn tijdens de thema- en informatieavonden op scholen, die goed bezocht worden. 350 deelnemers op 2 locaties, Nederweert/Weert en Leudal. De tevredenheid van ouders is zoals aangegeven gemeten en die is voldoende.

De consultants geven in de evaluatie van november 2010 aan dat zij tevreden zijn met het ontwikkelde en zich ontwikkelende aanbod van het CJG. Via de website van Just Young en het CJG wordt getracht de informatie voor de doelgroepen te bundelen. De consultants en coördinator geven aan dat zij nog mogelijkheden zien voor PR-activiteiten. Ook zien zij mogelijkheden niet alleen vraaggestuurd te werken, maar 'outreaching' de doelgroep op te zoeken.

De professionals

Uit de evaluatie van november 2010 blijkt dat de samenwerkingspartners over het algemeen wel weten dat het CJG bestaat, maar een deel niet weet wat het CJG kan bieden. De consultants en coördinator hebben

medio 2011 de indruk dat er steeds meer wordt verwezen naar het CJG vanuit de scholen, huisartsen, wijkverpleegkundige en maatschappelijk werk. Cijfers daarover zijn niet bekend. Bekendheid met het CJG is nog wel een knelpunt bij de doelgroep professionals. Daar moet volgens de meeste respondenten nog fors wat inspanning op gepleegd worden, en gepleegd blijven worden. Onder andere moeten de scholen nog bereikt worden.

Daar blijft aan gewerkt worden, maar het betekent wel veel inspanning, zeker in het begin. Het CJG zelf neemt geen deel aan de ZAT's, maar heeft wel afspraken met de ZAT's, onder andere via de kernpartners (AMW, JGZ en GGD) die ook daarin vertegenwoordigd zijn.

Uit de evaluatie van november 2010 blijkt het aanleveren van informatie door de samenwerkingspartners aan het CJG voor de websites moeizaam verloopt. Ondanks eerder gemaakte afspraken met partners.

Doorverwijzing, sluitende aanpak / zorgcoördinatie (één gezin, één plan, één zorgcoördinator)

In 11 van de 152 casussen heeft het CJG met behulp van de Triple P-methodiek ondersteuning geboden. De rekenkamer heeft niet kunnen constateren hoe succesvol deze interventies zijn geweest. Er worden uiteraard ook casussen doorverwezen naar andere instanties, met andere expertise en interventiemogelijkheden. De consultants in het CJG zeggen daarover:

"Indien het nodig is wordt er overgedragen naar een samenwerkingspartner. Dit vindt plaats in samenspraak met de ouders. Expertise die gevraagd wordt is bv aan de jeugdgezondheidszorg, AMW, de verslavingszorg, de GGD, MEE en BJZ etc. De lijnen met de diverse samenwerkingspartners zijn kort. Er wordt altijd goed afgewogen wanneer er doorverwijzing plaats moet vinden [...]. Op het moment dat er een vraag gesteld wordt waarbij de veiligheid en de belangen van het kind in gevaar (dreigen te) komen, worden er goede afwegingen gemaakt, waarbij het belang van het kind te allen tijde voorop staat."

Van de 152 casussen die binnen zijn gekomen in de eerste helft van 2011 zijn 60 vragen doorgeleid naar een andere instantie. In de onderstaande tabel is weergegeven waarheen.

Tabel 11. Aantal doorverwijzingen en instanties, 1^e helft 2011.

Instantie	Aantal
AMK	0
AMW	15
Anders	13
BJZ	2
Cursus aanbod derden	3
GGD	9
GGZ	1
Huisarts	0
Integrale vroeghulp	0
Intern	7
JGZ	3
MEE	5
Pedagogisch spreekuur	1
PIO	1
School	0
Totaal	60

Uit Tabel 11 blijkt dat in de eerste helft van 2011 de kernpartners Algemeen Maatschappelijk Werk en de GGD de belangrijkste doorverwijsinstanties zijn voor het CJG. De kernpartner Jeugdgezondheidszorg kreeg 3 casussen doorverwezen. Bureau Jeugdzorg, kreeg 2 casussen vanuit het CJG. BJZ wordt soms bij het casusoverleg betrokken, soms op verzoek vanuit het CJG, soms krijgt het CJG vanuit BJZ een casus aangereikt. Hoeveel casussen het CJG van BJZ krijgt is de rekenkamercommissie niet bekend.

Het aantal casussen waarvoor de sluitende aanpak of coördinatie van zorg is geregeld is niet uit de cijfers van het CJG bekend. Het is dan zoals in de uitwerking blijkt geen taak van het CJG in de huidige opzet. De systematiek '*één gezin, één plan, één zorgcoördinator*' wordt pas na een pilot in Roermond en Venray ingevoerd. Het CJG heeft daar vooralsnog geen regisserende plek in, behalve als toeleider. De wethouder :

"Het idee moet worden de gedachte Welzijn nieuwe stijl. Hierbij hoort dat de consulenten de burgers niet aan de balie gaan helpen, maar bij de mensen thuis. Dit zal niet de consulent van het CJG zijn, omdat Een gezin, een plan niet thuis hoort bij het CJG."

De rekenkamer constateert dat er geen informatie is over de kwaliteit van de dienstverlening door het CJG (zoals Triple P), over de kwaliteit van de doorverwijzing of over het resultaat van de interventie.

5.4 Knel- en verbeterpunten inzake doelbereiking

In deze paragraaf beschrijft de rekenkamer de belangrijkste en opvallendste knelpunten bij het functioneren van het CJG in de gemeente Weert.

Een van de knelpunten voor het effectief functioneren van het CJG als inlooppunt is de bekendheid van het Centrum bij de verschillende doelgroepen. In 2012 zal gemeten worden hoe bekend het CJG is bij de ouders en jeugdigen. Dat kan input bieden voor PR-activiteiten richting deze doelgroepen.

Niet alle vindplaatsen van risico's zijn even goed als partner in beeld. De kans bestaat dat er langs elkaar heen wordt gewerkt en dat niet alle risico's snel en adequaat worden gesignaleerd.

In een nieuw samenwerkingsverband, zoals het CJG, is het wenselijk om een nieuwe organisatie en nieuwe werkwijzen. De consultants zijn ingehuurd door de gemeente, en zijn nog in dienst van de kernpartner. Een knelpunt, dat gesignaleerd is door de beleidsmedewerkers is het vraagstuk welke informatie van de casussen de consultants naar de moederorganisatie meenemen en welke niet. Daar is over gesproken en gaandeweg wordt duidelijk wat wel en wat niet kan. De rekenkamer heeft geen uitgewerkte procedures en werkwijzen gevonden die daarvoor oplossingen bieden. Vooralsnog wordt alleen informatie uitgewisseld tussen het CJG en andere organisaties als in overleg met de ouder of jongere de conclusie is getrokken dat dit wenselijk is. De CJG-consultanten geven aan zich aan de geldende normen van privacy te houden. Binnenkort wordt een convenant afgesloten tussen de kernpartners en de gemeenten, waarin wordt afgesproken een privacyreglement op te stellen. Zo lang dat er nog niet is, is het schipperen en bestaat het risico op ongewenste informatieoverdracht, dat de functie van het CJG als laagdrempelig inlooppunt kan ondergraven. Bijvoorbeeld als mocht blijken dat de informatie die de cliënt aan een consultant van het CJG heeft verstrekt bij een andere instantie bovenkomt.

Een ander belangrijk knelpunt betreft de coördinatie van zorg. De rekenkamer constateert dat deze taak in het beleid wel aan het CJG is toegeschreven, maar in de uitwerking niet bij het CJG ligt. Ook in het nog uit te rollen concept '1 gezin, 1 plan, 1 zorgcoördinator' krijgt het CJG geen regievoerende rol toebedeeld. Het CJG fungeert in Leudal, Nederweert en Weert voornamelijk ten behoeve van laagdrempelige opgroei- en opvoedingsondersteunende zorg en vroegtijdig signaleren en toeleiden. De relatie met bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg is er wel, maar niet zo diep als in de opzet van het Ministerie de bedoeling is.

Wat tot de regievoerende taken van de gemeenten behoort, zie bijlage 3,

- realiseren van sluitende afspraken tussen partijen uit de jeugdketen,
- coördinatie van zorg ('1 gezin, 1 plan')

wordt niet door de het CJG ingevuld. Terwijl bij het CJG veel netwerkdraden samen komen, vanuit de vindplaatsen en de hulpverlening. De

coördinatie van zorg, gericht op de zware multiprobleem gevallen, is in de keten niet binnen het CJG georganiseerd.

50

5.5 Samenvatting

De nadruk bij de invulling van het CJG door de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert ligt op de laagdrempelige opvoed- en opgroei-ondersteuning en vroegtijdige signalering en doorgeleiding. De drie gemeenten hebben een laagdrempelig inlooppunt gerealiseerd, waar licht pedagogische ondersteuning geboden kan worden. De gemeenten zijn binnen het CJG bezig de vroegtijdige signalering en doorgeleiding vorm te geven. Dat gebeurt door contacten te leggen met de professionals op de 'vindplaatsen' zoals scholen, huisartsen e.d. Deze contacten zijn gelegd en moeten goed onderhouden worden. Er zijn knelpunten met betrekking tot de bekendheid van het CJG bij de verschillende doelgroepen (jongeren, ouders en professionals).

Bij het CJG is geen regievoerende schakel met betrekking tot de coördinatie van zorg tot stand gekomen (één gezin, één plan). Binnen het CJG vindt wel een casusoverleg plaats, maar daar wordt geen beslissing genomen over wie wanneer (escalatiemodel) verantwoordelijk is voor de coördinatie van zorg, worden geen sluitende afspraken gemaakt tussen ketenpartners. De rekenkamer heeft geen schriftelijke afspraken tussen ketenpartners aangetroffen, los van de samenwerking van de kernpartners JGZ, GGD en AMW. De zorgcoördinatie geschiedt nu door organisaties als maatschappelijk werk of Bureau Jeugdzorg. Er is een pilot die bij de gemeenten Roermond en Venray loopt, over een zorgcoördinatiemodel voor de regio Midden en Noord Limburg. Deze wordt geëvalueerd en uitgerold over de regio, waar de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert deel van uitmaken.

Het CJG heeft de gegevens met betrekking tot de Basisset prestatie-indicatoren CJG onvoldoende beschikbaar. Los van deze basisset heeft de gemeente vooralsnog beperkt gegevens beschikbaar om over de doelbereiking van het CJG voldoende en valide verantwoording af te leggen. Getracht wordt de daarvoor benodigde gegevens in 2012 grotendeels wel beschikbaar te hebben.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Hieronder worden de onderzoeksvragen zoals opgenomen in bijlage 1, beantwoord, conclusies getrokken en aanbevelingen geformuleerd.

1. *Welke aspecten spelen er in de gemeente rond jeugd en jeugdbeleid?*
 - a. *Hoe is het gesteld met de jeugd in de gemeente?*

De gemeente kent geen specifieke jeugdproblematiek waar het beleid op gericht zou moeten zijn, zoals blijkt uit de Deelnota WMO Jeugd en het onderzoek "Kinderen in Tel".

- b. *Welke doelstellingen en prioriteiten heeft de gemeente in het jeugdbeleid?*

De rekenkamer constateert dat de gemeente met de deelnota WMO Jeugd aansluit bij de landelijke beleidsambities, zoals deze geformuleerd zijn in het bestuursakkoord van 2007. De gemeente aanvaardt daarmee de rol van regisseur en aanjager van de ketensamenwerking in de jeugdzorg, zodat een zo groot mogelijk deel van de jeugd en jongeren zonder problemen opgroeit en volwaardig kan participeren aan de samenleving. De in het beleid voorgenomen activiteiten zijn gericht op versterking van de informatie- en adviesfunctie, de pedagogische hulp, versterking en afstemming van de zorg en de coördinatie. De geformuleerde doelen op het preventieve jeugdbeleid zijn, op enkele na, niet SMART neergezet.

2. *Wat moet een CJG opleveren en wat doet de gemeente daarvoor?*
 - a. *Welke beleidsambitie(s) heeft de gemeente met de vorming van het CJG? Is duidelijk hoe en wat het CJG moet bijdragen aan het bredere jeugdbeleid van de gemeente? Sluit de ambitie van de gemeente aan bij het Beleidsprogramma "Alle kansen voor kinderen" en bij de (voorgestane) wet- en regelgeving en zijn ze toetsbaar (SMART) geformuleerd?*

De beleidsdoelen die de gemeente formuleert ten aanzien van het Centrum van Jeugd en Gezin zijn in overeenstemming met de landelijke ambities. Enerzijds dient het CJG als laagdrempelige en herkenbare plek waar ouders, jeugdigen en professionals terecht kunnen voor hun opvoedkundige vragen. Anderzijds moet het CJG, als netwerkorganisatie, de verbindende regievoerende schakel vormen binnen de zorgstructuur van de jeugd in de gemeente. Het beleid sluit aan op de behoeften en problemen van kinderen, jeugdigen en hun ouders, die de gemeente door middel van een onderzoek ten behoeve van de startsituatie in kaart heeft gebracht.

De ambities van de gemeente met betrekking tot het CJG zijn niet altijd even toetsbaar geformuleerd, bijvoorbeeld niet met betrekking tot het tijdpad waarop de doelen gerealiseerd moeten zijn en niet met betrekking tot het doelbereik, de mate waarin de gemeente met het CJG de doelgroepen wil bereiken.

- b. Op welke wijze voert de gemeente regie op de ontwikkeling en invulling van het CJG? Wordt daarbij voldaan aan de eisen voor de invulling van de regierol?*

De gemeente Weert heeft de gemeentelijke regiefunctie op de ontwikkeling van het CJG helder belegd; vanuit deze functie worden de contacten onderhouden binnen het gemeentelijk apparaat (op bestuurlijk niveau en met aanpalende afdelingen binnen de gemeente) en met het CJG. Deze gaan in de toekomst anders lopen, als het convenant wordt getekend, waarin een sterkere aansturende rol van de gemeente Weert wordt voorzien op basis van mandaten vanuit Leudal en Nederweert.

Bij de gemeentelijke regierol op de invulling van het CJG spelen 2 elementen, namelijk het realiseren van sluitende afspraken tussen partijen uit de keten en het tot stad brengen van 'één gezin, één plan' door middel van coördinatie van zorg (zie bijlage 2). De gemeente Weert heeft deze regierol opgepakt, net als de gemeenten in de regio, maar deze afspraken buiten het CJG geregeld. Of en hoe deze coördinatie van zorg wordt uitgevoerd is niet door de rekenkamer onderzocht.

- c. Heeft de gemeente – in het kader van de beleidsvoorbereiding CJG of in het kader van het brede jeugdbeleid – de uitgangssituatiesituatie geanalyseerd en is in dat verband aandacht besteed aan de volgende aspecten:*
- *bestaand aanbod aan voorzieningen en activiteiten*
 - *behoeften en wensen van de doelgroep*
 - *behoeften en wensen van professionals*
 - *de benodigde mensen en middelen*

De rekenkamer constateert dat, in het kader van de beleidsvoorbereiding op de vorming van het CJG en in het kader van het jeugdbeleid, de 0-situatie is geanalyseerd met betrekking tot het bestaand aanbod aan voorzieningen en activiteiten. Tevens zijn de behoeften en wensen van de doelgroepen jongeren en ouders in kaart gebracht. De behoeften en wensen van professionals zijn niet geïnventariseerd en de rekenkamer heeft niet kunnen constateren dat in de beleidsvoorbereiding de beleidsambities zijn afgezet tegen de beschikbare tijd, mensen en middelen.

- d. Op welke wijze is het CJG toegankelijk (fysiek of virtueel); is sprake van 'toegankelijk' en 'laagdrempelig'?*

In januari 2010 heeft de gemeente Weert één fysiek inlooppunt van het CJG gerealiseerd. Voor jongeren is de website 'justyoung.nl' opgezet en voor (aanstaande) ouders 'hetcjg.nl'. Het inlooppunt en de websites van het CJG zijn bedoeld als toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen voor de doelgroepen. In hoeverre deze ook daadwerkelijk functioneren als toegankelijk en laagdrempelig weten we niet van het ons beschikbare materiaal.

e. Welke ketenpartners werken samen in het CJG?

In het CJG werken Algemeen Maatschappelijk Werk, Jeugdgezondheidszorg en de GGD, als kernpartners, samen met de drie gemeenten (Leudal, Nederweert en Weert). Verder is een schakel georganiseerd met het onderwijs en Bureau Jeugdzorg. Ook MEE¹⁶ werkt mee aan het CJG.

f. Welk aanbod aan voorzieningen en activiteiten wil de gemeente realiseren bij het CJG? Welk aanbod is inmiddels gerealiseerd? Wordt met dit beoogde aanbod voorzien in de functies en voorzieningen uit het basismodel CJG?

De gemeente wil met het CJG de functies uit het Basismodel CJG (zie kader op p.15) realiseren. Dat wil zeggen een laagdrempelige voorziening waarin de 5 preventieve functies van de WMO op het terrein van de opvoedings- en opgroeiondersteuning worden voorzien. Tevens wil de gemeente met het CJG voorzien in de jeugdgezondheidszorg, en in schakels met onderwijs en de geïndiceerde zorg (BJZ).

De gemeente Weert heeft in samenwerking met Leudal en Nederweert de meeste functies uit het Basismodel CJG gerealiseerd. Daarbij gaat het om het geven van advies en informatie, onder andere door middel van het inlooppunt en de twee websites (justyoung.nl en hetcjg.nl) en door laagdrempelige activiteiten, zoals op scholen. Via de contacten met de zogenoemde 'vindplaatsen' van opvoedings- en opgroei problemen kunnen deze (vroeg)tijdig gesignaleerd worden. Cliënten met een behoefte aan licht pedagogische ondersteuning kunnen door het CJG zelf geholpen worden, cliënten met zwaardere vraagstukken worden doorverwezen. Zoals eerder geconstateerd is de coördinatie van zorg niet bij het CJG gerealiseerd.

g. Welke financierings- en prestatieafspraken heeft de gemeente gemaakt met de ketenpartner(s)? Worden afspraken nageleefd?

Met de kernpartners AMW, JGZ en GGD zijn afspraken gemaakt over de inhuur van consultants. Deze afspraken worden nageleefd.

¹⁶ MEE ondersteunt mensen met een beperking.

- h. Hoe verhoudt de gemeente zich op bovengenoemde punten tot de andere gemeenten die aan het onderzoek deelnemen?*

54

Deze vraag kan pas beantwoord worden als de Benchmark gevuld is met de gegevens van alle deelnemende gemeenten.

3. *Wat kost een CJG en hoe is de financiering geregeld?*
a. Welk deel van de Brede Doeluitkering CJG benut de gemeente voor de inrichting van het CJG?

In totaal is voor de inrichting (huisvesting) van het CJG Weert voor 2011 begroot € 5.840. Dat is ongeveer 0,58% van de Brede Doeluitkering die de gemeente Weert in 2011 ontvangt, € 1.010.017. In de financiële gegevens is niet te achterhalen of het bedrag voor de inrichting en huisvesting alleen uit de Brede Doeluitkering is betaald.

- b. Hoeveel geld uit eigen middelen (gemeentefonds, subsidies) zet de gemeente in voor de inrichting van het CJG en/of voor de taken die worden verricht binnen het CJG? Betrek hierbij ook mogelijke middelen uit de AWBZ (jeugd GGZ) of middelen van de Provincie (Bureau Jeugdzorg).*

De vraag over de financiering van de inrichting van het inlooppunt voor de gemeente Weert is bij a. beantwoord. Mede uit de eigen middelen betaalt de gemeente in de jaren 2008-2011 de volgende sommen, respectievelijk € 54.436, € 69.521, € 83.019 en € 95.588. De provincie fourneert op projectbasis € 225.836 in de periode 2010-2011 aan het CJG Leudal, Nederweert, Weert

- c. Wat kost het CJG per inwoner van de gemeente?*

Het is mogelijk om een indicatie te geven van wat het CJG per inwoner van de gemeente Weert kost, namelijk € 3,06 in 2011. Ter vergelijking, de kosten van het CJG in Leudal en Nederweert zijn respectievelijk € 2,95 en € 2,88.

- d. Hoe verhoudt de gemeente zich op bovengenoemde punten tot de andere gemeenten die aan het onderzoek deelnemen?*

Deze vraag kan pas beantwoord worden als de Benchmark gevuld is met de gegevens van alle deelnemende gemeenten.

4. *Wat houdt de samenwerking in het CJG in en wat levert de samenwerking op?*
a. Hoe ver gaat de organisatorische samenwerking binnen het CJG? Wordt gebruik gemaakt van de Verwijsindex Risicjongeren en het Elektronisch Kinddossier?

De gemeente levert de coördinator van het CJG. Deze is in dienst van de gemeente Weert. De kernpartners, AMW, BJZ en GGD,

leveren de consultants voor het CJG op basis van inhuurcontracten. Binnen het CJG is een wekelijks casusoverleg waaraan vertegenwoordigers van het onderwijsdienstencentrum deelnemen. Indien nodig, en op basis van een geanonimiseerde casus, kan ook een vertegenwoordiger van Bureau Jeugdzorg deelnemen. Soms neemt ook MEE aan het casusoverleg deel.

Samenwerking met aanpalende partners krijgt langzaam aan vorm. Er zijn contacten gelegd, we constateren dat schriftelijke afspraken, over werkwijze in het CJG en te bereiken doelen, niet zijn aangetroffen. Het nieuw te sluiten convenant tussen gemeenten en de kernpartners AMW, JGZ en GGD, zal daarin moeten voorzien. Schriftelijke afspraken met de Zorg- en Advies Teams (ZAT's) uit het onderwijs en Bureau Jeugdzorg zijn niet aangetroffen. Schriftelijke afspraken met andere vindplaatsen, zoals peuterspeelzalen, huisartsen e.d. zijn ook niet aangetroffen.

De kernpartners van het CJG, AMW, JGZ en GGD, zijn aangesloten op de Verwijsindex Risicjongeren. Kernpartner JGZ is aangesloten op het Elektronisch Kinddossier. In die zin maakt het CJG an sich geen gebruik van de Verwijsindex en het Elektronisch Kinddossier.

- b. Hoe wordt door het CJG vorm gegeven aan de sluitende aanpak/zorgcoördinatie (één gezin, één plan)? Heeft de gemeente met de partners afspraken gemaakt over het realiseren daarvan?*

Door het CJG geeft de gemeente geen vorm aan de sluitende aanpak/coördinatie van zorg (één gezin, één plan) voor de probleemjeugd. In het beleid wordt de regievoerende schakel met betrekking tot de coördinatie van zorg bij het CJG gelegd. Het CJG wordt in de pilot '1 gezin/1 plan' in Midden- en Noord-Limburg alleen bij de signalering en doorverwijzing betrokken. Binnen het CJG vindt een casusoverleg plaats. Binnen dit casusoverleg wordt besloten welke vorm van hulpverlening geschikt is voor de cliënt. Licht pedagogische ondersteuning kan door de consultants van het CJG zelf worden geboden. Voor zwaardere ondersteuning wordt doorverwezen. Er wordt gezorgd dat de casus daar ook daadwerkelijk terecht komt. Binnen het CJG wordt geen beslissing genomen over wie wanneer (escalatiemodel) verantwoordelijk is voor het casemanagement en er worden geen sluitende afspraken gemaakt tussen ketenpartners. De coördinatie van de zorg, in de zin van regievoerende schakel, ligt bij de andere casusoverleggen, zoals de ZAT's.

- c. Hoe werkt het CJG samen met het onderwijsveld en met de geïndiceerde Jeugdzorg?*

In het CJG zijn schakels georganiseerd met het onderwijsveld en het Bureau Jeugdzorg. Schriftelijke afspraken met de Zorg- en Adviesteams uit het onderwijs en Bureau Jeugdzorg zijn niet

aangetroffen. Bureau Jeugdzorg kan betrokken worden bij cases die zich bij het CJG aandienen, weliswaar op geanonimiseerde basis.

- d. Hoe vaak en met welke informatie moeten de CJG-partner(s) zich verantwoorden naar de gemeente en wat doet de gemeente met deze informatie? Ziet het CJG mogelijkheden om de informatie uit de basisset indicatoren effectiviteit CJG (zie kader p.54) te genereren?*

De CJG-partners verantwoorden zich niet over de cases van het CJG naar de gemeente toe. Het CJG rapporteert jaarlijks naar de gemeente. De registratie betreft het aantal contacten (individueel, via de site, bezoekers van lezingen, enz.), het aantal individuele contacten (vragen om informatie en/of ondersteuning), vragen per doelgroep, uit welke gemeente de vragen komen en het aantal bezoeken op de website hetcjpg.nl en justyoung.nl. De rapportages zijn bedoeld voor het ambtelijk en bestuurlijk overleg, als sturingsinformatie, om te bezien of men nog conform de ambities werkt.

Het CJG kan niet alle informatie uit de "basisset indicatoren effectiviteit CJG" genereren. Deze set indicatoren is niet verplicht voorgeschreven en beleidsmedewerkers, coördinator en consultants zien deze set indicatoren niet als maatgevend.

- e. Welke informatie is beschikbaar (of voorzien) over de efficiency en/of doeltreffendheid van het CJG (bijvoorbeeld registraties, cliëntenonderzoek, eenmalig onderzoek)? Wat kan uit deze informatie worden afgeleid over de doelbereiking van het CJG?*

Er is geen informatie voorhanden over het bereik van het CJG bij de doelgroepen, de bekendheid van het CJG bij de doelgroepen, de tevredenheid bij cliënten over de informatieverstrekking of over de hulpverlening van het CJG of over de doorverwijzing. Er is geen informatie over (ervaren) probleemvermindering bij de doelgroepen door de tussenkomst of bemiddeling door het CJG. Wel is er informatie over aantal en soort signalen die bij het CJG binnenkomen, aantal keren dat Triple P¹⁷ is ingezet en de doorverwijzingen (zie ook antwoord op de vorige vraag).

Er is te weinig informatie om een oordeel te geven over het doelbereik van het CJG en over het resultaat van de interventies. De gemeente is van plan in 2012 een onderzoek te (laten) doen naar het bereik en de bekendheid van het CJG, de tevredenheid over de hulpverlening en de resultaten van de interventies.

¹⁷ 'Triple P' staat voor positief pedagogisch programma. Het oorspronkelijk Australische programma voor opvoedingsondersteuning is bedoeld voor ouders met kinderen van 0 tot 16 jaar. Triple P is een laagdrempelig, integraal programma met als doel (ernstige) emotionele en gedragsproblemen bij kinderen te voorkomen door het bevorderen van competent ouderschap.

- f. *Hoe denken burgers in de gemeente over het functioneren van het CJG? Wat gaat goed en wat kan beter?*

57

Er zijn weinig gegevens bekend over hoe de burgers denken over het functioneren en het aanbod van het CJG. Deze onderzoeksvraag is op basis van het bestaande materiaal niet te beantwoorden.

Evaluatieformulieren worden niet systematisch aan cliënten voorgelegd. Van de aanwezige ouders op een thema-avond op een school zijn evaluatieformulieren aangetroffen. De reactie van de aanwezigen was positief.

De gemeente is van plan in 2012 in ieder geval de bekendheid van het CJG bij de doelgroepen te meten.

- g. *Welke succes- en faalfactoren ervaren gemeente en professionals bij de vorming en in het functioneren van het CJG?*

De samenwerking en de afstemming tussen de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert met betrekking tot het jeugdbeleid verloopt naar tevredenheid van de betrokkenen (coördinator, beleidsmedewerkers en wethouders). In het begin ervoeren de consulenten de samenwerking als onwennig. De samenwerking in het CJG tussen gemeente en de kernpartners verloopt meer en meer naar tevredenheid van de partijen. Deze samenwerking ervaren de betrokkenen als een succesfactor.

De naamsbekendheid bij de jongeren en (aanstaande) ouders en de professionals elders in het veld wordt gezien als een knelpunt en faalfactor.

- h. *Hoe verhoudt de gemeente zich op bovengenoemde punten tot de andere gemeenten die aan het onderzoek deelnemen?*

Deze vraag kan pas beantwoord worden als de Benchmark gevuld is met de gegevens van alle deelnemende gemeenten.

6.2 Conclusies

De gemeente Weert heeft in januari 2010 het Centrum voor Jeugd en Gezin gerealiseerd.

Het beleid zoals de gemeenten Weert, Leudal en Nederweert het hebben geformuleerd is conform de landelijke minimumeisen die de Rijksoverheid heeft gesteld. Het staat de gemeenten verder vrij om het CJG naar de eigen wensen en behoeften in te vullen.

De Rijksoverheid heeft een minimumpakket aan vereisten vastgesteld waar het CJG aan moet voldoen, namelijk het Basismodel CJG. In de uitvoering van het beleid is grotendeels aan dit Basismodel voldaan : de JGZ is georganiseerd; er is een schakel met Bureau Jeugdzorg en met het onderwijs; en vier van de 5 preventieve taken van de WMO op het terrein van opvoedings- en opgroeiondersteuning zijn gerealiseerd, namelijk informatie en advies geven, (vroeg)signaleren van problemen, mensen

verwijzen naar het lokale en regionale hulpaanbod en licht pedagogische hulp bieden. De coördinatie van zorg is door de gemeenten niet bij het CJG belegd.

Er loopt in 2011 een pilot '1Gezin1Plan' voor de gehele regio Noord- en Midden-Limburg over een model voor de coördinatie van zorg. Deze wordt uitgevoerd in de gemeenten Roermond en Venray, geëvalueerd en uitgerold over de regio. Daar krijgen ook de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert mee te maken. In deze pilot wordt een escalatiemodel gehanteerd en daarin heeft het CJG geen rol. De bedoeling van de rijksoverheid en van het eigen beleid, namelijk het CJG als aanvullende netwerkorganisatie voor (vroeg)signalering, doorverwijzing en verbindende regievoerende schakelrol komt daardoor, naar de mening van de rekenkamer Weert, niet goed uit de verf.

De nadruk bij de invulling van het CJG door de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert ligt op de laagdrempelige opvoedings- en opgroei-ondersteuning en vroegtijdige signalering en doorgeleiding. De drie gemeenten hebben een laagdrempelig inlooppunt gerealiseerd, waar licht pedagogische ondersteuning geboden wordt. De consultants geven binnen het CJG de vroegtijdige signalering en doorgeleiding vorm. Dat gebeurt door contacten te leggen met de professionals op de 'vindplaatsen' zoals scholen. Deze contacten worden in toenemende mate gelegd en moeten verder onderhouden worden. Er zijn nog vindplaatsen, zoals de peuterspeelzalen en buurtwerk, waarmee het CJG geen schriftelijke afspraken heeft gemaakt.

De bewindslieden van het Ministerie van VWS en van Veiligheid en justitie hebben in een brief van 8 november 2011 'Geen kind buiten spel' aan de Tweede Kamer aangegeven dat het CJG een centrale rol als poortwachter tot de jeugdzorg krijgt (kenmerk : DJ/PS-3088668). Het blijft gemeenten vrijstaan om het CJG naar eigen inzichten vorm te geven, maar één van de taken van het CJG in het nieuwe stelsel blijft "integrale zorg rondom het gezin organiseren (bijvoorbeeld door inzet van een gezinscoach volgens één gezin, één plan, één regisseur)". Dat is een centralere meer coördinerende rol voor het CJG dan waarmee de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert het CJG hebben ingericht.

De gemeenten hebben vooralsnog niet voldoende sturingsgegevens beschikbaar om over het doelbereik van het CJG voldoende en valide verantwoording af te leggen. Er is bijvoorbeeld een vragenlijst om de tevredenheid van klanten te meten, maar deze wordt niet systematisch aan de klanten voorgelegd. Bovendien meet de tevredenheid van de klanten niet het resultaat van de met het CJG beoogde interventies. Het ligt in de bedoeling de benodigde gegevens in 2012 wel beschikbaar te hebben. De bekendheid van het CJG bij de jongeren en (aanstaande) ouders en de professionals is een knelpunt bij de realisatie van het doelbereik.

De gemeenten willen in 2012 een onderzoek opstarten om de bekendheid en het bereik van het CJG te meten. Daarbij zouden alle facetten van het doelbereik van het CJG betrokken moeten worden, mits deze alle SMART

zijn geformuleerd. Dit laatste is niet in alle facetten van het doelbereik het geval.

Het CJG heeft de gegevens uit de Basisset prestatie-indicatoren CJG onvoldoende beschikbaar. Dat is overigens ook niet wettelijk voorgeschreven.

Ten aanzien van de financiële verantwoording constateert de rekenkamer dat de ordelijke en controleerbare besteding van de Brede Doeluitkeringen van de drie gemeenten Leudal, Nederweert en Weert voor verbetering vatbaar is. De drie gemeenten werken samen in één CJG, en afstemming over de inkomsten en uitgaven is van belang. Met name om de transparantie in de financiële verantwoording voor de betrokken gemeenteraden te vergroten. Zowel in de begroting als in de jaarrekening is niet een aparte plaats ingeruimd om inzicht te geven in de inkomsten en uitgaven omtrent de BDU en het CJG.

De provincie Limburg investeert op projectmatige basis in het CJG van de drie gemeenten. Voor 2012 zijn de middelen voor het CJG behouden en lijken er vooralsnog voldoende middelen aanwezig voor het CJG.

6.3 Aanbevelingen

De bovenstaande bevindingen en conclusies geven aanleiding tot de volgende aanbevelingen. Deze zijn in drie groepen geclusterd.

Aanbevelingen over de beleidsuitgangspunten voor het CJG en het jeugdbeleid :

1. In het beleid van de gemeente is de coördinatie van zorg voor jongeren en (aanstaande) ouders belegd bij het CJG, maar in de uitvoering is deze daar niet gerealiseerd. De gemeente maakt wel de ambitie waar om de regievoerende schakel met betrekking tot de zorg voor jongeren en (aanstaande) ouders te organiseren, maar niet binnen het CJG. Met het oog op de stelselherziening in de jeugdzorg beveelt de rekenkamer de gemeenteraad aan het college de opdracht te geven dat de coördinatie van zorg dusdanig belegd wordt dat het CJG de regievoerende schakel daarop wordt. De verantwoordelijkheid van grote delen van de jeugdzorg wordt namelijk in fasen naar de gemeenten toegeschoven en in de huidige plannen krijgt het CJG daarbij de centrale en coördinerende taak.
2. Geef het college de opdracht de netwerkfunctie van het CJG vorm en functie te geven door schriftelijke afspraken te maken met alle mogelijke partners met vindplaatsen voor jeugdproblematiek.

Aanbevelingen over de aansturing en monitoring van het CJG:

3. Zet *nu* de ambities en doelen van het preventieve jeugdbeleid SMART neer, met behulp van de ervaringsgegevens die er tot nu toe zijn. Let daarbij specifiek op de bekendheid van het CJG bij de doelgroepen, dat is een kritieke factor.

4. Geef het college de opdracht om een set van prestatie-indicatoren op te stellen, zodat een betrouwbare en valide verantwoording op het doelbereik kan worden afgelegd. Zie daarvoor de SMART geformuleerde doelen in de vorige aanbeveling.
5. Zorg ervoor dat de beleidsambities van de raad met het CJG corresponderen met de beschikbare tijd, menskracht en middelen.
6. Geef het college de opdracht om ervoor zorg te dragen dat de instrumenten voor het meten van de prestatie-indicatoren, zoals de tevredenheid van de klant en het resultaat van de gepleegde interventies, systematisch worden toegepast.

60

Aanbeveling over de financiële verantwoording van het CJG:

7. Geef het college de opdracht te zorgen voor meer transparantie en eenduidigheid in de financiële verantwoording van het CJG naar de betrokken gemeenteraden toe.

7 Nawoord rekenkamer n.a.v. de bestuurlijke reactie van het college

61

Op 12 februari 2012 heeft de rekenkamer het concept-rapport aangeboden aan het college van burgemeester en wethouders. Het college heeft zijn bestuurlijke reactie geven bij brief van 12 maart 2012. Deze is integraal als bijlage 9 bij dit rapport opgenomen.

Wij constateren dat het college in hoofdlijnen onze conclusie onderschrijft. Dat doet ons deugd.

Wel geeft het college nog enige input mee ten aanzien van de door ons gedane aanbevelingen.

Met betrekking tot de coördinatie van zorg (*aanbeveling 1*) stelt het college voor om de huidige situatie, nl. dat de coördinatie bij multiprobleem gezinnen niet bij het CJB ligt, voorlopig te handhaven. Men wil evaluaties afwachten. De Rekenkamer blijft echter van mening dat de landelijke stelselherziening er toe noopt om de regie van de zorg bij het CJG neer te leggen. Wij wijzen er op dat de bewindslieden van VWS nog onlangs (nov. 2011) aangegeven hebben dat het de taak van het CJG is om integrale zorg rondom het gezin te organiseren. Het inhoudelijk argument dat het college aanvoert overtuigt ons niet - ons inziens staat de sterkere coördinerende rol niet op voorhand op gespannen voet met de nagestreefde laagdrempeligheid.

Ook het college deelt onze conclusie dat het beleid meer SMART opgesteld had kunnen worden. Wij vragen ons wel af of daarmee gewacht dient te worden totdat een "herijking van het jeugdbeleid" aan de orde is. Een evaluatie van het vigerende jeugdbeleid kan immers niet zonder vooraf vastgestelde concrete doelen. Vandaar dat wij bij *aanbeveling 3* alsnog expliciet aangeven om deze concretisering *nu* ter hand te nemen.

Het college geeft aan dat het ook wil komen tot een set van prestatieafspraken (*aanbevelingen 4* en *6*). Met het college zijn we van mening dat die werkbaar en toetsbaar moeten zijn, en niet moeten leiden tot *onnodige* registratiedruk. Dat is evident. Met name de monitoring van het doelbereik (wordt het gewenste resultaat gehaald?) zal de nodige (extra) inspanningen eisen, maar is volgens de Rekenkamer noodzakelijk, en moet snel gerealiseerd worden.

We constateren dat het aangekondigde convenant tussen de gemeenten en de samenwerkingspartners er nog niet is. Met het college betreuren we dat, en hopen dat dit proces met voortvarendheid afgerond wordt, conform wij in *aanbeveling 2* bepleiten.

Bijlage 1 Onderzoeksvragen

5. *Welke aspecten spelen er in de gemeente rond jeugd en jeugdbeleid?*
 - a. Hoe is het gesteld met de jeugd in de gemeente?
 - b. Welke doelstellingen en prioriteiten heeft de gemeente in het jeugdbeleid?

6. *Wat moet een CJG opleveren en wat doet de gemeente daarvoor?*
 - a. Welke beleidsambitie(s) heeft de gemeente met de vorming van het CJG? Is duidelijk hoe en wat het CJG moet bijdragen aan het bredere jeugdbeleid van de gemeente? Sluit de ambitie van de gemeente aan bij het Beleidsprogramma *Alle kansen voor kinderen* en bij de (voorgestane) wet- en regelgeving en zijn ze toetsbaar (SMART) geformuleerd?
 - b. Op welke wijze voert de gemeente regie op de ontwikkeling en invulling van het CJG? Wordt daarbij voldaan aan de eisen voor de invulling van de regierol?
 - c. Heeft de gemeente – in het kader van de beleidsvoorbereiding CJG of in het kader van het brede jeugdbeleid – de uitgangssituatiesituatie geanalyseerd en is in dat verband aandacht besteed aan de volgende aspecten:
 - bestaand aanbod aan voorzieningen en activiteiten
 - behoeften en wensen van de doelgroep
 - behoeften en wensen van professionals
 - de benodigde mensen en middelen
 - d. Op welke wijze is het CJG toegankelijk (fysiek of virtueel); is sprake van 'toegankelijk' en 'laagdrempelig'?
 - e. Welke ketenpartners werken samen in het CJG?
 - f. Welk aanbod aan voorzieningen en activiteiten wil de gemeente realiseren bij het CJG? Welk aanbod is inmiddels gerealiseerd? Wordt met dit beoogde aanbod voorzien in de functies en voorzieningen uit het basismodel CJG?
 - g. Welke financierings- en prestatieafspraken heeft de gemeente gemaakt met de ketenpartner(s)? Worden afspraken nageleefd?
 - h. Hoe verhoudt de gemeente zich op bovengenoemde punten tot de andere gemeenten die aan het onderzoek deelnemen?

7. *Wat kost een CJG en hoe is de financiering geregeld?*
 - a. Welk deel van de *Brede Doeluitkering CJG* benut de gemeente voor de inrichting van het CJG?
 - b. Hoeveel geld uit eigen middelen (gemeentefonds, subsidies) zet de gemeente in voor de inrichting van het CJG en/of voor de taken die worden verricht binnen het CJG? Betrek hierbij ook mogelijke middelen uit de AWBZ (jeugd GGZ) of middelen van de Provincie (Bureau Jeugdzorg).
 - c. Wat kost het CJG per inwoner van de gemeente?
 - d. Hoe verhoudt de gemeente zich op bovengenoemde punten tot de andere gemeenten die aan het onderzoek deelnemen?

8. *Wat houdt de samenwerking in het CJG in en wat levert de samenwerking op?*
- a. Hoe ver gaat de organisatorische samenwerking binnen het CJG? Wordt gebruik gemaakt van de Verwijsindex Risicjongeren en het Elektronisch Kinddossier?
 - b. Hoe wordt door het CJG vorm gegeven aan de sluitende aanpak/zorgcoördinatie (één gezin, één plan)? Heeft de gemeente met de partners afspraken gemaakt over het realiseren daarvan?
 - c. Hoe werkt het CJG samen met het onderwijsveld en met de geïndiceerde Jeugdzorg?
 - d. Hoe vaak en met welke informatie moeten de CJG-partner(s) zich verantwoorden naar de gemeente en wat doet de gemeente met deze informatie? Ziet het CJG mogelijkheden om de informatie uit de *basisset indicatoren effectiviteit CJG* te genereren?
 - e. Welke informatie is beschikbaar (of voorzien) over de efficiency en/of doeltreffendheid van het CJG (bijvoorbeeld registraties, cliëntenonderzoek, eenmalig onderzoek)? Wat kan uit deze informatie worden afgeleid over de doelbereiking van het CJG?
 - f. Hoe denken burgers in de gemeente over het functioneren van het CJG? Wat gaat goed en wat kan beter?
 - g. Welke succes- en faalfactoren ervaren gemeente en professionals bij de vorming en in het functioneren van het CJG?
 - h. Hoe verhoudt de gemeente zich op bovengenoemde punten tot de andere gemeenten die aan het onderzoek deelnemen?

Bijlage 2

Verantwoordelijkheden en regie

Verantwoordelijkheid van het Rijk

- Onder de verantwoordelijkheid van de bewindspersonen van VWS valt het zorg dragen voor een kader (voorheen systeem) waarbinnen kinderen in Nederland gezond kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige en maatschappelijk betrokken burgers.
- Op grond van de Wet op de jeugdzorg (Wjz) zijn de ministers voor VWS en van Justitie¹⁸ gezamenlijk verantwoordelijk voor het stelsel dat een toegankelijk, passend en samenhangend zorg- en voorzieningenaanbod voor jongeren met (ernstige) opgroei- en opvoedproblemen en hun ouders mogelijk moet maken.
- De minister van VWS is verantwoordelijk voor het vaststellen van het Basistakenpakket jeugdgezondheidszorg (uitgewerkt in het Besluit publieke gezondheid).

Verantwoordelijkheid van de provincie

- Provincies zijn op basis van de Wjz verantwoordelijk voor de kwaliteit, de planning en de financiering van de geïndiceerde jeugdzorg in hun regio. Zij moeten zorgen voor voldoende zorgaanbod om invulling te geven aan het recht op zorgaanbod en voor een goed werkend Bureau jeugdzorg. De rol van gemeenten is aanvullend en preventief.

Verantwoordelijkheid van de gemeente

- Gemeenten zijn op grond van (artikel 5 van) de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg (JGZ). De Wpg stelt de randvoorwaarden voor de uitvoering van de JGZ door de consultatiebureaus en de GGD'en. De JGZ heeft als doel het bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen in de leeftijd van 0 tot 19 jaar.
- Gemeenten zijn ook verantwoordelijk voor het lokale jeugdwelzijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo bevat de wettelijke verplichting om de in deze wet omschreven vijf functies van de opvoed- en opgroei-ondersteuning, benoemd in prestatieveld twee, te realiseren (zie §3.3.3). Deze taken moeten met elkaar verbonden worden via de CJG's. Daartoe is op 15 juni 2009 door de voormalige minister voor Jeugd en Gezin een voorstel van wet aan de Tweede Kamer aangeboden, houdende wijziging van de Wjz in verband met het opnemen van een gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdketen.¹⁹ Dit voorstel van wet komt voort uit twee beleidsvoornemens van het kabinet. Ten eerste betreft dit het geven van meer aandacht aan preventieve ondersteuning van jeugdigen en gezinnen. Om dit te realiseren krijgen gemeenten de

¹⁸ De minister van Justitie is vooral verantwoordelijk voor jeugdreclassering en justitiële jeugdinrichtingen.

¹⁹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 977, nrs. 1-2.

plicht zorg te dragen voor de totstandkoming van CJG's. Ten tweede dient er een betere samenwerking binnen de jeugdketen te komen om ervoor te zorgen dat een jeugdige zich goed kan ontwikkelen dan wel om in actie te komen als er signalen zijn dat een kind of gezin in de problemen verkeerd of dreigt te geraken. Daarom krijgen gemeenten met dit voorstel van wet ook de taak om hierop regie te voeren (zie hierna). Ten derde krijgt de burgemeester de bevoegdheid om in een individueel geval de instelling aan te wijzen die met de coördinatie van zorg wordt belast. Ten tijde van het schrijven van deze dummy NVB ligt dit wetsvoorstel nog ter verdere behandeling voor bij de Tweede Kamer.

Wat houdt de gemeentelijke regie op de jeugdketen in

In de regierol van gemeenten op het tot stand brengen van een lokale jeugdketen worden door de minister voor Jeugd en Gezin twee aspecten onderscheiden:²⁰

1. Realiseren van sluitende afspraken tussen partijen uit de jeugdketen
Van gemeenten wordt verwacht dat zij regie voeren om te voorkomen dat ouders en kinderen van het kastje naar de muur gestuurd worden of geconfronteerd worden met hulpverleners die van elkaars bestaan niet op de hoogte zijn. De gemeente moet met de kernpartners schriftelijke vastgelegde afspraken maken over samenwerken, ieders inzet, de werkwijze en de te bereiken doelen.
2. Tot stand brengen van 'één gezin, één plan' door middel van zorgcoördinatie

Als meerdere partijen zorg en ondersteuning leveren binnen hetzelfde gezin, moet deze zorg en ondersteuning op elkaar worden afgestemd om te komen tot 'één gezin, één plan'. Coördinatie van zorg is de functie, die de afstemming en uitvoering van alle hulp en zorg verplichtend regelt voor en met gezinnen en zorgaanbieders (definitie van het Nederlands Jeugdinstituut). De rol van de gemeente bestaat eruit dat zij ervoor zorgt dat er een beslissing wordt genomen over wie verantwoordelijk is voor de coördinatie van zorg. De gemeente kan de taak zorgcoördinatie door een ambtenaar laten uitvoeren, positioneren bij één instelling betrokken bij het CJG of een systeem ontwerpen om de zorgcoördinatie toe te wijzen aan de voor de casus meest vanzelfsprekend betrokken partij binnen het hulpverleningsnetwerk. Dit betreft de niet-geïndiceerde zorg. Indien er sprake is van geïndiceerde jeugdzorg of een ondertoezichtstelling zijn de Bureaus Jeugdzorg vanuit de Wjz verantwoordelijk voor de zorgcoördinatie (casemanagement, gezinsvoogdij). Over de zorg kunnen hulpverleners onderling van mening verschillen. In de afspraken moet daarom een *escalatiemodel* opgenomen worden, waardoor het overschakelen naar een besluitvormingniveau waar een knoop kan worden doorgeslagen is geborgd. De gemeente is uiteindelijk verantwoordelijk voor het doorhakken van de knoop.

²⁰ Circulaire van 24 januari 2008 (DJB/APJB-2820163).

Bijlage 3 Coördinatie van zorg

Uit : Notitie Coördinatie van zorg, Noord- en Midden-Limburg, Projectgroep coördinatie van zorg, november 2010.

Coördinatie van zorg; één gezin, één plan

Het wetsvoorstel [Tweede Kamer, vergaderjaar 2008-2009, 31 977, nrs. 1-2, red.] beoogt eenheid van taal te creëren rond het begrip coördinatie van zorg. Dit is de reden dat een definitie van het begrip in het wetsvoorstel is opgenomen.

Coördinatie van zorg wordt in het wetsvoorstel gedefinieerd als "*de afstemming van de zorg en ondersteuning die vanuit verschillende instanties aan een jeugdige²¹ en diens gezin wordt geboden*".

Uitgangspunt bij coördinatie van zorg is dat wanneer er ten behoeve van individuele jeugdigen of gezinnen meerdere vormen van hulp nodig zijn en de jeugdige en het gezin zelf niet in staat zijn om het overzicht te houden, er afstemming moet zijn tussen de betrokken hulp- en dienstverleners. Het enkele feit dat meer hulpverleners betrokken zijn bij een jongere en het gezin, is onvoldoende reden om dit soort afstemming vanuit de instanties te organiseren. Het uitgangspunt is hier zo veel mogelijk de eigen verantwoordelijkheid van het gezin.

Voor die gevallen waarin de afstemming door de professionals wel nodig is, is het van groot belang dat er per gezin één samenhangend hulplan wordt uitgewerkt. Deze afstemming wordt aangeduid met de term coördinatie van zorg.

Essentieel bij coördinatie van zorg is dat altijd duidelijk is welke instantie binnen de jeugdketen verantwoordelijk is voor het goed verlopen van de integrale ondersteuning van de jeugdige of een gezin.

Één gezin, één plan is daarbij het uitgangspunt. Coördinatie van zorg is aan de orde als blijkt dat twee of meer instanties zich zorgen maken over de jeugdige of het gezin, dan wel bemoeienis hebben met het oplossen van problemen van de jeugdige of het gezin, en de jeugdige en het gezin niet zelf voor afstemming kunnen zorg dragen. Dit kan op verschillende manieren blijken, bijvoorbeeld door bespreking in casusoverleggen als het ZAT, via de verwijsindex risico's jeugdigen of via bilateraal contact tussen instanties.

²¹ Een jeugdige in de zin van het wetsvoorstel is een persoon tot 23 jaar. Deze definitie wijkt af van de definitie van jeugdige zoals nu wordt gehanteerd in de Wet op de jeugdzorg (een persoon tot 18 jaar). Voor wat betreft de geïndiceerde jeugdzorg blijft de leeftijd van 18 jaar gelden.

Coördinatie van de zorg houdt op als de met het plan beoogde resultaten zijn bereikt en de situatie van de jeugdige of het gezin naar inschatting van de coördinator geen verdere afstemming meer nodig heeft.

De instantie die is belast met de coördinatie van de zorg, is er daarmee voor verantwoordelijk dat de jeugdige of het gezin ook echt geholpen wordt: de betreffende professional bewaakt dat er daadwerkelijk hulp geboden wordt en hij rust niet, voordat de in het plan voor de jeugdige of het gezin vastgelegde acties daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Als andere betrokkenen professionals onvoldoende meewerken, ontslaat dat de coördinator van de zorg niet van zijn verplichtingen: hij draagt de eindverantwoordelijkheid en zorgt dat de jeugdige of het gezin niet tussen wal en schip valt. Dit is zo mogelijk nog klemmender indien een burgemeester door middel van een aanwijzing een instantie heeft belast met de coördinatie van de zorg: dan is er immers sprake van een situatie waarin een jeugdige of een gezin dringend zorg behoeft.

Het feit dat coördinatie van zorg aan één professional is opgedragen, betekent natuurlijk niet dat andere professionals en instanties met geringe inspanningen kunnen volstaan: ook van hen wordt een professionele inzet verwacht om de jeugdige of het gezin te helpen, in nauwe samenwerking met de coördinator van de zorg. Deze plicht tot samenwerken geldt uiteraard onverkort als er sprake is van een door de Burgemeester opgelegde coördinatie van de zorg.

In overleg met een aantal koepelorganisaties is vastgesteld dat de coördinator van zorg verantwoordelijk is voor:

- Het bijeenbrengen van bestaande inhoudelijke informatie over betreffende jeugdige of gezin en door middel van een risicotaxatie bepalen of er sprake is van een (dreigende) balansverstoring, alsmede waarborgen dat alle betrokkenen over relevante informatie kunnen beschikken.
- Er voor zorgen dat alle betrokken zorgverleners tijdig met elkaar afstemmen en afspreken wie wat moet doen om in kaart te krijgen welke ondersteuning nodig is.
- Er voor zorgen dat het plan optimaal de eigen kracht van en het draagvlak bij het gezin en zijn sociale omgeving benut.
- Er voor zorgen dat zonodig ook voorzieningen die buiten het zorgdomein op het terrein van huisvesting, onderwijs, veiligheid en werk en inkomen liggen, worden ingeschakeld.
- Het afspreken en vastleggen in één plan wat het voor het gezin te behalen resultaat is en wie wat moet doen om bij te dragen aan dit resultaat.
- Er voor zorgen dat de uitvoering van het plan coherent en volgens afspraak verloopt.
- Het bewaken van de kwaliteit van de (coördinatie van de) zorg, met name als in een individueel geval het zwaartepunt bij een

andere hulpverlener ligt en nagaan of met de uitvoering van het plan het gewenste resultaat wordt bereikt.

- Er voor zorgen dat na uitvoering van het plan goede overdracht plaatsvindt ten behoeve van verdere nazorg (warme overdracht) en expliciet vastleggen dat de coördinatie van de zorg beëindigd wordt.
- Indien nodig: er voor zorgen dat burgemeester en wethouders worden ingeschakeld als de voorgaande stappen niet goed dan wel niet snel genoeg worden uitgevoerd vanwege onvoldoende medewerking van een instantie (escalatiemodel).
- Indien nodig: er voor zorgen dat het Bureau Jeugdzorg (of het AMK) wordt ingeschakeld als de voorgaande stappen niet goed of niet snel genoeg worden uitgevoerd vanwege onvoldoende medewerking van de betreffende jeugdige of het gezin (start traject kindbeschermingsmaatregel).

Op grond van het wetsvoorstel dient de gemeente afspraken te maken met de partijen in de jeugdketen over de wijze waarop de coördinatie van zorg in concrete gevallen wordt ingericht en hoe deze wordt belegd. Het ligt voor de hand dat een van de betrokken zorgverleners tevens is belast met de coördinatie van zorg, omdat het in het algemeen niet wenselijk is een extra instantie toe te voegen aan het soms toch al complexe veld van hulpverleners. Het ligt verder voor de hand dat degene die optreedt als coördinator van zorg (en zorgverlener is) tevens optreedt als aanspreekpunt voor het gezin.

Indien op grond van een indicatiebesluit sprake is van geïndiceerde jeugdzorg, berust ingevolge het wetsvoorstel de verantwoordelijkheid voor de coördinatie van zorg op gezinsniveau altijd bij het Bureau Jeugdzorg, vanaf het moment dat een indicatiebesluit is genomen. Het Bureau Jeugdzorg vervult deze rol in de praktijk al als er sprake is van (voorlopige) ondertoezichtstelling, (voorlopige) voogdij en jeugdreclassering, waardoor voor deze gevallen geen wettelijke voorziening getroffen hoeft te worden.

Met het wetsvoorstel wordt niet beoogd veranderingen aan te brengen in de wettelijke taken van het bureau jeugdzorg. Indien het om praktische redenen beter is dat de uitvoering van de coördinatie van zorg door een andere instantie wordt uitgevoerd kunnen het Bureau Jeugdzorg en de betreffende instantie dit in onderling overleg regelen.

Indien er sprake is van coördinatie van zorg bij vrijwillige hulp zonder dat er sprake is van een indicatiebesluit, moet op basis van samenwerkingsafspraken duidelijk zijn wie of welke instantie de coördinatie van zorg op gezinsniveau verricht. Per gemeente kunnen hierover afspraken worden gemaakt. De gemeente is er echter uit hoofde

van zijn regietaak voor verantwoordelijk dat de coördinatie van zorg op gezinsniveau eenduidig is belegd. Met inachtneming van de wettelijke taken van het Bureau Jeugdzorg dient op grond van de samenwerkingsafspraken dus altijd duidelijk te zijn welke instantie de coördinatie van zorg verricht.

Bijlage 4 Begrippen en afkortingen

Begrippen

Cliënt	Kinderen, ouders, gezinnen, opvoeders die (fysiek of digitaal) in contact komen met een CJG-medewerker, dan wel op andere wijze gebruik maken van diensten van het CJG.
Jeugdgezondheidszorg	Preventieve gezondheidszorg, gericht op de veilige en gezonde groei en ontwikkeling van kinderen van 0-19 jaar ter voorkoming van gezondheidsdreigingen.
Keten	Een aaneenschakeling van (logistieke) processen tussen autonome organisaties. Vaak wordt ook gesproken van een netwerk.
Ketenpartners	Alle instanties die in een gemeente aanwezig zijn en deel uitmaken van het basismodel CJG.
Schakel	De functie tussen disciplines die zorgt voor doorverwijzing, in het geval de beantwoording van een vraag/behoefte van een kind, jeugdige of het gezin niet meer binnen de verantwoordelijkheid van de behandelende discipline valt.
Signalering	Het herkennen van kinderen/jeugdigen/gezinnen die in aanmerking komen voor het afnemen van het aanbod van het CJG of jeugdzorg.
Zorg- en Adviesteams	In een Zorg- en Adviesteam werken professionals en scholen samen om problemen van kinderen en jeugdigen vroeg te signaleren, te bespreken en passende hulp in te schakelen.
Zorgcoördinatie	De functie, die de afstemming en uitvoering van alle hulp en zorg verplichtend regelt voor en met gezinnen en zorgaanbieders

Afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
BJZ	Bureau Jeugdzorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
ZAT	Zorg en Adviesteam

Bijlage 5 Normenkader

Normenkader

Bij de oordeelsvorming worden de volgende normen gehanteerd. De normen zijn ontleend aan de afspraken over verantwoordelijkheden en regie (zie bijlage 2) en aan algemene inzichten over goed bestuur.

Normen voor beleidsvoorbereiding door de gemeente

- De beleidsdoelen van de gemeente zijn in overeenstemming met de landelijke ambities, die – in afwachting van wetgeving – zijn neergelegd in het basismodel CJG.
- Het beleid sluit aan op de behoeften en problemen van kinderen en jeugdigen en hun ouders. Om dat te bereiken heeft de gemeente de startsituatie in kaart gebracht.
- De beleidsdoelen zijn SMART geformuleerd.
- De ambities van het beleid van de gemeente moeten te realiseren zijn binnen de afgesproken tijd met de beschikbare mensen en middelen. Dit is onderwerp geweest in de beleidsvoorbereiding.
- Het CJG wordt volgens het Basismodel CJG ingericht en gerealiseerd: dat wil zeggen dat (a) het Basispakket JGZ een centrale functie heeft in het CJG, (b) 5 Wmo functies een centrale rol hebben in het CJG (informatie en advies, signalering, toeleiding naar hulp, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg), (c) vanuit het CJG afstemming plaatsvindt met BJz en het onderwijs (met name via de ZAT's) en (d) er een fysiek inlooppunt in de gemeente is.

Normen voor invulling van de regierol door de gemeente

- De gemeente heeft de regiefunctie helder belegd; vanuit deze functie worden de contacten onderhouden binnen het gemeentelijk apparaat (op bestuurlijk en met aanpalende afdelingen binnen de gemeente) en met het CJG.
- Onder regie van de gemeente komen sluitende afspraken tussen kernpartners uit de jeugdketen tot stand; met de ketenpartners zijn schriftelijk vastgelegde afspraken gemaakt over samenwerken, ieders inzet, de werkwijze en de te bereiken doelen;
- Onder regie van de gemeente komt zorgcoördinatie tot stand (één gezin, één plan); de gemeente heeft ervoor gezorgd dát er een beslissing wordt genomen over wie verantwoordelijk is voor de coördinatie van zorg.
- Via regelmatige evaluaties / terugblikken wordt bekeken of er nog gewerkt wordt conform de ambities; zo nodig wordt bijgestuurd.

Normen voor doelbereiking

- Eind 2011 heeft elke gemeente tenminste één (fysiek) CJG.
- Het CJG functioneert als een laagdrempelige voorziening waarin de vijf functies uit het basismodel worden aangeboden. Met een gebundeld en samenhangend zorgaanbod (één gezin, één plan) worden jongeren en hun ouders sneller en beter geholpen en worden risicogroepen tijdig bereikt.

- Vergelijkbaar geformuleerde norm voor eventuele gemeentelijke doelstellingen

Normen voor verantwoordingsinformatie en beleidsinformatie

- De gemeente legt op een deugdelijk en transparant wijze verantwoording af over de besteding van middelen uit de Brede doeluitkering CJG.
- De indicatoren voor het meten van de effectiviteit van CJG's zijn zodanig gekozen dat zij (ex-ante beoordeeld) een betrouwbaar en valide beeld van doelbereiking van het CJG leveren.

Bijlage 6 Uitgangspunten bij financiering en verantwoording

Brede Doeluitkering (BDU) Jeugd en Gezin: De realisatie van de CJG's wordt - conform afspraken in het Bestuursakkoord Samen aan de slag - van Rijksweg gestimuleerd met een financiële impuls. Deze bijdrage voor de invoering van de CJG's is voor de jaren 2008-2011 opgenomen in een Brede Doeluitkering (BDU) Jeugd en Gezin (formeel de Tijdelijke regeling CJG), waarmee ook een aantal taken van het CJG gefinancierd worden.²² De BDU JG bundelt bestaande geldstromen, die eerder afzonderlijk aan gemeenten beschikbaar werden gesteld (zie kader). Daaraan is in het Regeerakkoord Balkenende IV een extra bedrag toegevoegd, dat oploopt tot € 100 miljoen in 2011.

Het totale bedrag, dat jaarlijks beschikbaar komt via de BDU Jeugd en Gezin loopt op tot €334 miljoen in 2011. Dit bedrag dat wordt versleuteld over de gemeenten is opgebouwd uit:	
• Tijdelijke regeling specifieke uitkering jeugdgezondheidszorg:	€ 190 miljoen
• Tijdelijke stimuleringsregeling lokale opvoedings- en gezinsondersteuning:	€ 15 miljoen
• Opvoeden in de buurt:	€ 13 miljoen
• Middelen preventief jeugdbeleid (motie Verhagen)	€ 10 miljoen
• Prenatale Zorg	€ 6 miljoen
• Extra middelen ('enveloppe') Kabinet Balkenende IV	€ 100 miljoen

Iedere gemeente ontvangt met ingang van 2008 tot en met 2011 een uitkering op basis van de BDU Jeugd en Gezin (formeel de Tijdelijke regeling CJG). Dit bedrag is bedoeld voor:

- de jeugdgezondheidszorg, de maatschappelijke ondersteuning jeugd en de afstemming jeugd en gezin;
- het realiseren van tenminste één CJG.

De BDU is berekend in twee delen, namelijk een JGZ-deel (uniforme deel) en een WMO-deel (maatwerkdeel) en wordt ook in twee delen aan de gemeenten beschikbaar gesteld. Gemeenten hebben de vrijheid om de BDU "ontschot" in te zetten: zij kunnen zelf bepalen hoe en in welke verhouding zij de BDU totaal besteden.

In 2012 worden de middelen uit de BDU, in verband met het structurele karakter van de taak, in het Gemeentefonds gestort en gaan zij deel uitmaken van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

1. Accres in het gemeentefonds en eigen middelen:

In het Bestuursakkoord Samen aan de slag is ook afgesproken dat een deel van het accres in het Gemeentefonds (oplopend tot €100 miljoen in 2011) bestemd is voor jeugd en gezin. Dit geld is niet geormerkt; op de gemeenten is een appel gedaan om deze €100 miljoen uit het accres te investeren in hun CJG en hun lokale jeugdketen.

2. Verantwoording:

Gemeenten moeten binnen zes maanden na afloop van ieder jaar aan het Rijk inhoudelijk verslag doen van de ontwikkeling van CJG's.

²² Regeling van de minister voor Jeugd en gezin van 9 januari 2008, nr. DJB/APBJ-2821052, houdende regels voor het verstrekken van specifieke uitkeringen ten behoeve van de centra voor jeugd en gezin (Tijdelijke regeling CJG). Tot voor kort werd meestal gesproken over de Brede Doeluitkering CJG.

Uit de Toelichting bij de BDU (Tijdelijke regeling CJG) blijkt dat het uitgangspunt is dat gemeenten de nodige vrijheid moeten hebben om CJG's vorm te geven en in te bedden in de lokale infrastructuur. Gekozen is voor een licht verantwoordingsregime. De vordering wordt van Rijksweg gevolgd door onder meer een kort inhoudelijk verslag van elke individuele gemeente dat binnen zes maanden na afloop van ieder jaar aan het ministerie van VWS dient te worden verstrekt.

In dit verslag komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde: bereikbaarheid CJG, regionale samenwerking, schriftelijke afspraken met aanbieders van zorg, aanbod van functies, doelgroepen waarop het CJG zich richt en tevredenheid van de gemeente over het bereik van het CJG. De burgemeester en gemeentesecretaris moeten verklaren dat de vragenlijst naar waarheid is ingevuld.

Na afloop van de stimuleringsperiode (in 2012) toetst het ministerie van VWS of het bedrag van de BDU is besteed aan de activiteiten waarvoor het bestemd is. Deze eenmalige vaststelling verloopt volgens de systematiek van de Single Information, Single Audit (SISA).²³

²³ Dit betekent dat in de bijlage bij de gemeentelijke jaarrekeningen over de periode 2008-2011 het bestede bedrag is/wordt opgenomen. De accountantsverklaring bij de jaarrekening heeft ook betrekking op deze opgave. Na ontvangst van de laatste jaarrekening over 2011 zal de beslissing over de vaststelling van de BDU worden genomen.

Bijlage 7 Gebruikte literatuur

- Actieprogramma 2009-2010, Deelnota Wmo Jeugd, Leudal, Nederweert en Weert, Voorontwerp 16 september 2008.
- Bestuursovereenkomst Centrum voor jeugd en gezin, Leudal, Nederweert en Weert, november 2009.
- Centrum voor jeugd en gezin, Leudal, Nederweert en Weert, oktober 2008.
- Concept Actieprogramma 2011-2012, Deelnota Wmo Jeugd, Leudal, Nederweert en Weert, 21 juni 2011.
- Concept Rapportage van het actieprogramma deelnota Wmo Jeugd/periode 2009-2010, gemeenten Leudal-Nederweert-Weert, zonder datum.
- Concept Samenwerkingsconvenant CJG Leudal, Nederweert en Weert, 6 januari 2011.
- Deelnota WMO jeugd 2009-2012, Leudal, Nederweert, Weert, 24 september 2008.
- Evaluatie verslag Leudal, Nederweert en Weert, Centrum voor jeugd en gezin, december 2010.
- Financiële stukken Jeugdbeleid Leudal, Nederweert, Weert, 2009-2010.
- Kinderen in Tel 2010, Verwey-Jonker Instituut, 2011.
- Jongerenmonitor 2009, Eerste resultaten van het onderzoek naar gezondheid, leefstijl en welzijn van leerlingen van klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs in Limburg-Noord, GGD Limburg-Noord, oktober 2010.
- Managementrapportage Centrum voor Jeugd en Gezin Leudal-Nederweert-Weert, Centrum voor jeugd en gezin, januari-mei 2011.
- Onderzoek basisset indicatoren effectiviteit Centrum voor Jeugd en Gezin. Deloitte, juli 2010.
- Onderzoeksrapport behoeftepeiling jeugdigen en ouders, Unipartners, juni 2008.
- Oudertevredenheidsonderzoek, lezing De Kracht van Positief Opvoeden. Projectplan Opvoedingsondersteuning Triple P in de regio Westelijk Midden Limburg, versie maart 2010.
- Rapportage Actieprogramma deelnota Wmo Jeugd, periode 2009-2010, Leudal, Nederweert en Weert.
- Concept Samenwerkingsconvenant Centrum voor Jeugd en Gezin gemeenten Leudal-Nederweert-Weert, versie 6 januari 2011.
- Vragenlijst BDU CJG Nederweert, 2009, 2010.
- Vragenlijst BDU CJG Weert, 2009, 2010.
- Verslag Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO), oktober 2008.
- Werkplan 2011, Centrum voor Jeugd en Gezin Leudal-Nederweert-Weert, Verantwoording Nederweert ihkv BDU CJG 2010.

Bijlage 8 Vergelijkingscijfers

Uit : jongerenmonitor 2009, GGD Limburg-Noord

Als de cijfers voor Limburg-Noord vergeleken worden met de provincie Limburg zien we over het algemeen dat de situatie in Limburg-Noord iets positiever is dan gemiddeld in Limburg (en daarmee dus positiever dan regio Zuid-Limburg). Voor de meeste items is het verschil slechts klein (tot 1% uitgaande van afgeronde percentages). Meest opvallende verschil is dat er in Limburg-Noord vergeleken met Limburg gemiddeld minder leerlingen zijn met een allergie (35%-38%), minder schoolverzuim vanwege ziekte is (33%-35%), minder op school gepest wordt (12%-14%), minder leerlingen onvoldoende bewegen (20%-24%), meer leerlingen lid zijn van een sportclub (68%-65%), minder leerlingen niet voldoen aan de ontbijtnorm (17%-19%) en meer leerlingen vinden dat ze voldoende seksuele voorlichting op school hebben gehad. Tevens is het soft- en harddrugsgebruik iets lager dan gemiddeld in Limburg. In Limburg-Noord ligt de gemiddelde leeftijd dat leerlingen met roken, alcohol of softdrugs beginnen iets hoger dan gemiddeld in Limburg.

Daarentegen valt op dat relatief meer leerlingen in Limburg-Noord veel sociale afstand ten opzichte van homoseksuelen voelen (48%-46%) en dat het alcoholgebruik hoger is: meer leerlingen in Limburg-Noord hebben de afgelopen 4 weken voorafgaand aan het onderzoek alcohol gedronken (49%-47%), meer leerlingen hebben 5 of meer drankjes gedronken (36%-34%), meer leerlingen drinken 20 of meer glazen alcohol per week (7%-5%) en minder leerlingen hebben een afspraak met ouders over de startleeftijd voor alcoholgebruik (29%-31%). Tevens is het percentage leerlingen in klas 2 dat de afgelopen 4 weken gegokt heeft hoger dan gemiddeld in Limburg (klas 2: 10%-8%).

Voor wat betreft een aantal psychosociale items, een aantal items betreffende gevoel van onveiligheid c.q. pesten, spijbelen, welzijn op school, kijken naar tv- of (spel)computerschermb, roken, en het item 'wil seksuele voorlichting van school' is er geen verschil tussen Limburg-Noord en Limburg.

Voor roken, alcoholgebruik en gebruik van softdrugs zijn landelijke vergelijkingscijfers uit 2007 beschikbaar. Deze worden weergegeven in tabel 2. Roken en het gebruik van alcohol en softdrugs komen zowel in Limburg-Noord als in Nederland in klas 4 aanzienlijk meer voor dan in klas 2.

In Limburg-Noord roken minder leerlingen dan in heel Nederland en de leeftijd waarop de eerste sigaret wordt gerookt ligt iets hoger in Limburg-Noord. Dat geldt voor klas 2 en klas 4. Aangeschoten of dronken in de afgelopen 4 weken komt in Limburg-Noord in klas 2 minder voor dan in heel Nederland (5% versus 9%). In klas 4 is er geen verschil op dit punt. Wekelijks 20 glazen of meer alcohol gebruiken komt in Limburg-Noord in

klas 4 meer voor dan in Nederland (12% versus 9%). In klas 2 is er geen verschil tussen. De leeftijd waarop het eerste glas alcohol wordt gedronken ligt lager in Limburg-Noord, zowel in klas 2 als in klas 4. Het gebruik van hasj/wiet in de afgelopen 4 weken ligt hoger in Nederland dan in Limburg-Noord. Ook de leeftijd waarop deze drug voor het eerst gebruikt wordt ligt hoger in Limburg-Noord.

78

In de GGD-gezondheidsmonitor zijn geen vragen over lengte en gewicht opgenomen vanwege de onbetrouwbaarheid van de antwoorden. Hierdoor kan niet berekend worden hoeveel jongeren in Limburg-Noord overgewicht hebben. Uit de JGZ-registratie (2008) kan dit wel berekend worden (zie tabel 2). Hieruit blijkt dat met de leeftijd het percentage jongeren met overgewicht toeneemt van 12% bij 13-jarigen naar 23% bij 16-jarigen. Het percentage jongeren met ernstig overgewicht stijgt van 2% bij 13-jarigen naar 6% bij 16-jarigen.

**Bijlage 9 Reactie van het
college van B&W d.d. 12 maart
2012 op het concept-rapport**

De rekenkamer gemeente Weert
t.a.v. dhr. G. van Vugt
Postbus 950
6000 AZ WEERT

Inlichtingen : G. Poell
Tel. 0495-575491

Weert, 12 maart 2012

Onderwerp : Reactie op conceptrapport: Invoering van Centrum voor Jeugd en Gezin

Geachte heer van Vugt,

Namens het college dank voor het conceptrapport "Invoering van Centrum voor Jeugd en Gezin". Wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om een bestuurlijke reactie te geven op de conclusies en aanbevelingen.

In algemene zin kunnen we de hoofdlijn van uw conclusies onderstrepen. Ten aanzien van enkele specifieke thema's geven we u de volgende input mee:

Coördinatie van zorg:

We delen uw mening dat het goed organiseren van coördinatie bij multiprobleem gezinnen een belangrijke zaak is. Het klopt dat de drie gemeenten ervoor hebben gekozen om coördinatie van zorg niet bij het CJG te beleggen. Coördinatie van zorg richt zich op zware zorg en dit is geregeld in de keten jeugdzorg. De belangrijkste reden om het CJG hierin geen rol te geven is: het laagdrempelige beeld behouden van het CJG bij de doelgroep ouders. We stellen voor om voortsnog de huidige situatie te handhaven. Het centrum jeugd en gezin wordt in de komende maanden uitgebreid geëvalueerd. De evaluatie kan input geven tot bijstelling van het CJG. Daarbij zal er ook een herbezinning komen op de functies van het CJG. De rijksoverheid ziet immers in de toekomstige decentralisatie van de jeugdzorg een belangrijke taak weggelegd voor het CJG. Echter, de rijksoverheid is nog onvoldoende duidelijk welke beleidsvrijheid gemeenten hierin hebben en welke functies voor het CJG opgenomen worden in de nieuwe wet 'zorg voor jeugd'. Dit betekent dat we in de komende 2 jaar verschillende beslismomenten hebben. We vinden het prematuur om onze opvatting over de rol en positie van het CJG (laagdrempeligheid staat voorop) op voorhand los te laten.

SMART formuleren van beleid

Wij delen de conclusie dat het huidige beleid meer SMART opgesteld had kunnen worden. Het huidige jeugdbeleid is een dynamisch beleidsterrein gezien de vele nieuwe verantwoordelijkheden die gemeenten krijgen. Bij herijking van het jeugdbeleid of het opstellen van nieuw beleid zullen we meer aandacht schenken aan het SMART formuleren van doelen.

Set prestatie-indicatoren voor het CJG om te monitoren

Op basis van het vorige jaar verschenen rapport 'Toets basisset PI-CJG' van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) kan een set indicatoren ontwikkeld worden. We menen wel dat prestatie-indicatoren invoeren werkzaam en toetsbaar moeten zijn voor betrokken medewerkers, het mag niet leiden tot onnodige registratiedruk of bureaucratie.

Ambities dienen te corresponderen met beschikbare tijd, menskracht en middelen

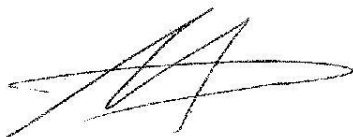
Deze aanbeveling omarmen wij van harte, in deze tijd van krimp en bezuiniging op personele kosten dienen ambities realistisch haalbaar te blijven voor de organisatie.

Het convenant

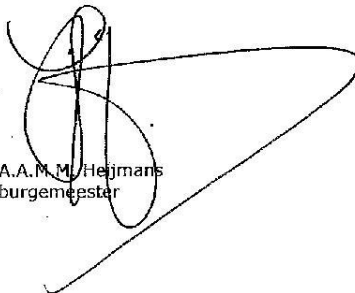
Specifiek vraagt u naar de stand van zaken rondom ondertekening van het convenant. Helaas is er nog geen ondertekend convenant. Het conceptconvenant is nagkeken door een gespecialiseerde jurist, deze trok de conclusie dat dit concept veel te weinig inhoudelijke samenwerkingsafspraken bevat. Dit betekent dat er een nieuw convenant opgesteld moet worden. Door hoge werkdruk bij de betrokken medewerkers is dit blijven liggen.

Nu is gepland dat een nieuw convenant voor de zomervakantie gereed is waarbij de evaluatie uitkomsten nog meegenomen kunnen worden.

Met vriendelijke groet,

Mr. M.H.F. Knaapen
gemeentesecretaris

A.A.M.M. Heijmans
burgemeester